

ကျေးရွာလူထု၏ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု အစီအစဉ် အစီရင်ခံစာ

လုပ်ပံအိုင်ကျေးရွာ

ရေပ်ကုန်းကျေးရွာအုပ်စု

မိတ္ထီလာမြို့နယ်

ရာသီဥတုဆိုးရွားလာမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များကျရောက်လာမှုအပေါ် ခံနိုင်ရည်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ နေထိုင်ခြင်း (BRACED) စီမံချက်

မာတိကာ

၁။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် နောက်ခံအကြောင်းခြင်းရာ
မိတ်ဆက်ခြင်း----- ၃

၁.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်----- ၃
 ၁.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်----- ၃
 ၁.၃ ဆန်းစစ်မှုနည်းလမ်း----- ၄

၂။ လက်ပံအိုင် ကျေးရွာ၏အနေအထား

၂.၁ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်----- ၆
 ၂.၂ လက်ပံအိုင် ကျေးရွာအကြောင်း----- ၆
 ၂.၃ မိုးလေဝသနှင့်ရာသီဥတုအခြေအနေ----- ၈
 ၂.၄ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ဖိစီးမှုများ (shocks and stresses)----- ၁၀
 ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု (Climate Change)----- ၁၃

၃။ ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်များ

၃.၁ ကျေးရွာ၏ဘေးအန္တရာယ်သမိုင်းကြောင်း----- ၁၅
 ၃.၂ ရာသီခွင်ပြပြကွဲဒဏ်----- ၁၆
 ၃.၃ အရင်းအမြစ်ပြု၊ ဘေးအန္တရာယ်ပြနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုပြမြေပုံ----- ၁၈
 ၃.၄ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း----- ၂၀
 ၃.၅ ရပ်ရွာအတွင်း အဖွဲ့အစည်းများပေါင်းစပ်ယှက်နွယ်မှုပြမြေပုံနှင့် ပါဝင်ပက်သက်သူများ
ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း----- ၂၁
 ၃.၆ ကျား၊မရေးရာကွန်ယက်ပြမြေပုံဆန်းစစ်ခြင်း----- ၂၄
 ၃.၇ စွမ်းဆောင်ရည်ကိုခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့်
အသိပညာပေးမှုများ----- ၂၆
 ၃.၈ ကလေးသူငယ်များ၏လိုအပ်ချက်များနှင့်အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ----- ၂၆
 ၃.၉ ဘေးအန္တရာယ်အတွက် အသင့်ပြင်ထားသော ရပ်ရွာလူထု၏ အကဲဖြတ်ပုံစံ----- ၂၈
 ၃.၁၀ ပါတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို သုံးသပ်ခြင်း----- ၂၈

၄။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်မှုသတင်းအချက်အလက်များ

၄.၁ ကျေးရွာ၏ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကိုအဆင့်ခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်း----- ၃၀

၄.၂ ကာလတိုပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများအတွက်ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း----- ၃၂

၅။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့်ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်းများ

၅.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်များကို ဦးစားပေးအဆင့် သတ်မှတ်သည့် ဇယား (Pair Wise Ranking)----- ၃၃

၅.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်များကို ဦးစားပေးအဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း (Ranking with Cost/benefits tool)----- ၃၄

၆။ ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ (Action Plan)----- ၃၆

၇။ နိဂုံးချုပ်----- ၃၈

၈။ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အချက်အလက် ပြုပြင်ခြင်း- --
----- ၃၈

- နောက်ဆက်တွဲ (၁): ရပ်ရွာအခြေပြုကြိုတင်သတိပေးစနစ်စစ်ဆေးမှုပုံစံ
- နောက်ဆက်တွဲ (၂): ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကိုစစ်ဆေးခြင်း
- နောက်ဆက်တွဲ (၃): ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ
- နောက်ဆက်တွဲ (၄): အရေးပေါ်ဆက်သွယ်ရန်ဖုန်းနံပါတ်

၁။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် နောက်ခံအကြောင်းခြင်းရာ မိတ်ဆက်ခြင်း

မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ ဇရပ်ကုန်းအုပ်စု၊ လက်ပံအိုင်ကျေးရွာ၏ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လေ့လာဆန်းစစ် သုံးသပ်ချက်ကို “ရာသီဥတုဆိုးရွားလာမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များ ကျ ရောက်လာမှုအပေါ် ခံနိုင်ရည်စွမ်းတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေ နေထိုင်ခြင်း (BRACED) စီမံချက်” မှ ဆန်းစစ်လေ့လာထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

BRACED မြန်မာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းသည် နိုင်ငံတကာအင်ဂျီအိုများ၊ ဒေသတွင်း အဖွဲ့အစည်းများ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကို လေ့လာသုတေသနပြုနေသော သုတေသန အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း ပူးပေါင်းချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ BRACED မိတ်ဖက်အဖွဲ့တွင် ဦးဆောင်သူအဖြစ် Plan International Myanmar မှဆောင်ရွက်ပြီး Actionaid Myanmar, BBC Media Action, World Vision, Myanmar Environmental Institute နှင့် UN Habitat တို့နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး ရပ်ရွာ၏ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ပိုမိုတောင့်တင်း ခိုင်မာလာစေရန် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

ဤလက်ပံအိုင်ကျေးရွာ၏ ဆန်းစစ်လေ့လာချက်ကို BRACED ၏ ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ် ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်မှုများ၊ အသုံးပြုရန်ပုံစံများ၏ ထောက်ပံ့ ကူညီမှုဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၁.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

BRACED ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုတို့၏ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ဖိစီးမှုတို့အား သုံးသပ်နိုင်ရန်နှင့် ရပ်ရွာလူထုကြံ့ခိုင်မှုနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုများအား သဘာဝဘေး လျော့ပါးရေး ကော်မတီနှင့် ရပ်ရွာလူထုများ မှ အမျိုးမျိုးသောရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်မှုတို့ပေါ်တွင် လိုက်လျောညီထွေ နေထိုင်နိုင်မှု၊ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တိုးမြှင့်လာရန် အလို့ငှာ ထောက်ပံ့ကူညီမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းသည် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရပ်ရွာလူထုများ အတူတကွ အားလုံးပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရမည်လည်း ဖြစ်ပါသည်။

၁.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်

ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရပ်ရွာ ဘေးဒဏ် ခံနိုင်စွမ်း အားကောင်းလာစေရန် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အကောင်အထည် ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် နည်းလမ်းများ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

သက်ဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၊ ကလေးသူငယ်၊ အမျိုးသမီးများ၊ မသန်စွမ်းများစသည့် ပါဝင်ပတ်သက်သူများ အနေဖြင့်လည်း ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်လိုမှုများ ရှိလာစေရန် အသီးသီးသောတာဝန်ဝတ္တရားများကို ရှင်းလင်းစွာ နားလည်လာစေရန်နှင့် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များ ပြည့်မှီစေရန် ရွာသူရွာသားအားလုံး၏ ပူးပေါင်းမှုကို ရရှိစေရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းဖြင့် လိုအပ်သော ကျေးရွာသတင်းအချက်အလက် ပြောင်းလဲမှုများကို ပုံမှန်ပြုလုပ်နိုင်ရန်၊ အသစ်ပြောင်းလဲလာသော ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ဖိစီးမှုများအတွက် သတင်းအချက်အလက်နှင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပူးပေါင်းပြုလုပ်နိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

၁.၃ ဆန်းစစ်မှုနည်းလမ်း

ဤရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လေ့လာဆန်းစစ်ချက်သည် BRACED စီမံကိန်းမှ ဖော် ထုတ်ထားသော ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း လက်စွဲစာအုပ်မှ တင်ပြချက်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏

ရည်မှန်းချက် (၁) ရပ်ရွာလူထု၏ အတွေ့အကြုံများအပေါ်တွင် သိပ္ပံနည်းကျအချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ အနာဂတ်တွင် ရပ်ရွာလူထုရင်ဆိုင်နေရသော ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများအပေါ်တွင် ပိုမိုနားလည် သဘောပေါက်လာစေရန်။

ရည်မှန်းချက် (၂) ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်မှုနှင့်ဖိစီးမှုများ အပေါ်တွင် ထိခိုက်လွယ်မှုရှိသူ များနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော အရာများကို သတ်မှတ် ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်နှင့်

ရည်မှန်းချက် (၃) ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းရှိသော ရပ်ရွာလူထုကို တည်ဆောက်နိုင်ရန် ထောက်ပံ့ပေး နိုင်သော ရပ်ရွာလူထု၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

လက်စွဲစာအုပ်ပါ ဖော်ပြချက်များကို အခြေခံ၍ လက်ပံအိုင်၊ကျေးရွာ၊ ဇရပ်ကုန်းအုပ်စုတွင် တစ်လကျော် ခန့်အချိန်ယူ၍ ရပ်ရွာလူထုနှင့် အစည်းအဝေးများပြုလုပ်ကာ ကျေးရွာ၏ သတင်းအချက်အလက် များကို နည်းကိရိယာများ (assessment tools) အသုံးပြု၍ စုဆောင်းဖော်ထုတ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။

ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းအဆင့်များတွင်....

၁။ ကျေးရွာနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသ၏ အခြေအနေများကို အကြိုခန့်မှန်း သိရှိနိုင်ရန် ရပ်ရွာ လူထုနှင့် ကွင်းဆင်းဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် နောက်ခံဆင့်ပွား အချက်အလက်များ (secondary data) ကို ဆန်းစစ်ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ အချက်အလက် သုံးသပ်ခြင်းများတွင်...

- RIMES ၏ရာသီဥတုဆိုင်ရာအချက်အလက်မှတ်တမ်း (Climate Profiles)
- ActionAid Myanmar ၏ကျေးရွာစာအုပ်ပါ အချက်အလက်မှတ်တမ်း (Village Book)

၂။ BRACED ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း လက်စွဲစာအုပ်ကို အသုံးပြုခြင်းအားဖြင့် ပြီးပြည့်စုံသော သတင်းအချက်အလက် စုဆောင်းနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းတွင် အသုံးပြုခဲ့သော နည်းကိရိယာများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- ကျေးရွာဘေးအန္တရာယ်သမိုင်းကြောင်း
- ရာသီခွင်ပြ ပြက္ခဒိန်
- အရင်းအမြစ်၊ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုပြမြေပုံ
- အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများ ခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း
- ရပ်ရွာအတွင်းအဖွဲ့အစည်းများ ပေါင်းစပ်ယှက်နွယ်မှုပြပုံနှင့် ပါဝင်ပက်သက်သူများ ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း
- ကျား၊မရေးရာကွန်ယက်ပြမြေပုံဆန်းစစ်ခြင်း
- ကလေးသူငယ်များ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ
- သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများကိုရရှိနိုင်မှု
- ကျေးရွာ၏ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ကိုဆန်းစစ်ခြင်း
- ထိခိုက်လွယ်မှုဆန်းစစ်ခြင်း

၃။ သတင်းနှင့်အချက်အလက်များ ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ ရွေးချယ်ခြင်း။

စုဆောင်းထားသော သတင်းအချက်အလက်များကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းသည် ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကို အားကောင်းလာစေရန် သင့်လျော်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို ကနဦးသတ်မှတ်နိုင်ရန်နှင့် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများ၏ သက်ရောက်မှုများ ဦးစားပေး သတ်မှတ်ခြင်း စတင်ရာတွင် အတည်ပြုနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ နည်းကိရိယာများဆန်းစစ်ခြင်းအားဖြင့် ပါဝင်သောလုပ်ငန်းစဉ်များမှာ...

- ရပ်ရွာလူထုရင်ဆိုင်နေရသော အဓိကဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘေးအန္တရာယ်များ အဆင့် သတ်မှတ်ရန်။
- ဦးစားပေးရွေးချယ်ထားသော ဘေးအန္တရာယ်များအပေါ် အခြေခံ၍ ရပ်ရွာလူထု အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ချက်များရွေးချယ်ခြင်း။
- BRACED ရန်ပုံငွေမှ ထောက်ပံ့ခြင်းဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဦးစားပေး လုပ်ငန်းများ ရွေးချယ်ရာတွင် ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်း နည်းကိရိယာများ အသုံးပြု၍ ရွေးချယ်ခြင်း။
- ရာသီအလိုက်ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်ရန် မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက် များကို အခြေခံ၍ ကာလတိုဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခြင်း။
- ဖြစ်နိုင်ချေများပြီး ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသော ဘေးများအတွက် စိတ်မှန်း ဖြစ်နိုင်ခြေများ ပုံဖော်နိုင်ရန် ဘေးများ၏ပြင်းအားနှင့် ပမာဏပေါ်တွင် အခြေခံ၍ မတူညီသော အခြေအနေအဆင့်ဆင့်တွင် အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများ သတ်မှတ်ရန်။

ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းများအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ တိုက်ရိုက်ခံစားရသော သဘာဝ
ဘေးအန္တရာယ်များ၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများ၏ သက်ရောက်မှုများကို ရပ်ရွာလူထု၏ ရင်ဆိုင်
တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းကို ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန်နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပြောင်းလဲမှုများ၊ လူမှု-
စီးပွားကဏ္ဍ ပြောင်းလဲမှုများနှင့် ပဋိပက္ခအစရှိသော ပြဿနာများကိုဖြေရှင်းနိုင်ရန် အဓိက
လုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်အများကို ဆွေးနွေးပွဲတွင် ကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊
စီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့၊ သက်ကြီးများ၊ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီဝင်များ၊ ကျေးရွာသူရွာသားများ
ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်ပါသည်။ မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်
အလက်များကဲ့သို့သော အခြားလိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များကို မိုးလေဝသနှင့်
ဇလဗေဒဦးစီးဌာန၊ Myanmar Environmental Institute နှင့် အခြားသောပညာရပ်ဆိုင်ရာ
အချက်အလက်များ မှလည်း ရရှိနိုင်ပါသည်။

၂။ လက်ပံအိုင်၊ကျေးရွာ၏ အနေအထား overview

၂.၁ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်

လက်ပံအိုင်ကျေးရွာသည် ဇရပ်ကုန်းကျေးရွာအုပ်စု၊မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ မန္တလေးတိုင်းတွင်
တည်ရှိပါသည်။ မိတ္ထီလာမြို့၏ အနောက်မြောက်ဘက် မိုင် (၂၅) အကွာ နတ်မောက် -
မလှိုင်ကားလမ်းမကြီး၏ မြောက်ဘက် (၆) မိုင်ခန့်အကွာတွင် တည်ရှိပါသည်။ အရှေ့
တောင်ဘက်တွင် ဆူးရစ်တန်းကျေးရွာ၊ အနောက်ဘက်တွင် နပဲကုန်း၊ ကျေးရွာအကျယ်အဝန်းမှာ
(၀.၅) စတုရန်းမိုင်ခန့် ကျယ်ဝန်းပါသည်။

၂.၂ လက်ပံအိုင်၊ကျေးရွာ အကြောင်း

လက်ပံအိုင်ကျေးရွာသည် ဇရပ်ကုန်းကျေးရွာအုပ်စု၊ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ မန္တလေးတိုင်းတွင်
တည်ရှိပါသည်။ မိတ္ထီလာမြို့၏ အနောက်မြောက်ဘက် မိုင် (၂၅) အကွာ နတ်မောက် - မလှိုင်ကား
လမ်းမကြီး၏ မြောက်ဘက် (၆) မိုင်ခန့်အကွာတွင် တည်ရှိပါသည်။ အရှေ့တောင်ဘက်တွင်
ဆူးရစ်တန်းကျေးရွာ၊ အနောက်ဘက်တွင် နပဲကုန်း၊ ကျေးရွာအကျယ်အဝန်းမှာ (၀.၅)
စတုရန်းမိုင်ခန့် ကျယ်ဝန်းပါသည်။ ပူပြင်းစွတ်စိုသော ရာသီဥတုရှိပါသည်။ လက်ပံအိုင်
ကျေးရွာသည် မိုးရာသီတွင် ရွှံ့နွံများထူထပ်ဖြင့် ဖွန်လနှင့် နီဝင်ဘာလအထိ သွားလာရေး
အလွန်ခက်ခဲပါသည်။ လူမှုရေး - လူဦးရေ (၈၂၁) ဦးနှင့် အိမ်ထောင်စု (၁၃၇) စုရှိပြီး ကျား (၃၈၅)
ယောက်၊ မ (၄၃၆) ယောက် နေထိုင်ကြပါသည်။ မြန်မာလူမျိုးများ အဓိကနေထိုင်ကြပြီး
အများစုမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာကိုးကွယ်ကြသည်။ မြန်မာစကားစကားသည် အဓိက ဘာသာစကား

ဖြစ်သည်။ တစ်ဆယ့်နှစ်လရာသီကျင်းပသော လူမှုဘာသာ၊ ရိုးရာပွဲများကို နှစ်စဉ် ပြုလုပ်ကျင်းပကြသည်။

ပညာရေး - လက်ပံအိုင်ကျေးရွာတွင် အခြေခံပညာမူလတန်း ကျောင်းတစ်ကျောင်းရှိပြီး ကျား - ၆၆ ဦး၊ မ - ၇၅ ဦး၊ စုစုပေါင်း - ၁၄၁ ဦးဖြင့် ပညာသင်ကြား နေကြပါသည်။ အလယ်တန်းအဆင့် ပညာသင်ကြားနေသူ ကျား - ၁၀ ဦး၊ မ - ၁၆ ဦး၊ စုစုပေါင်း - ၂၆ ဦးနှင့် အထက်တန်းအဆင့် ကျား - ၂ မရှိ၊ မ - ၃ ဦးတို့သည် အလှမ်းဝေးသော ဆည်တိုကျေးရွာ မလိုင်မြို့ တွင် သွားရောက်၍ ပညာသင်ယူနေရပါသည်။

စီးပွားရေး - အဓိက အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းမှာ လယ်ယာလုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ အဓိက ထွက်ကုန်မှာ ဆန်စပါး၊ ပဲတို့ဖြစ်သည်။ တစ်နိုင်တစ်ပိုင် မွေးမြူရေး လုပ်ငန်းများရှိသည်။ မိတ္ထီလာမြို့တို့သည် ကုန်သွယ်ရာ အဓိကမြို့များဖြစ်သည်။

၂.၃ မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုအခြေအနေ

မိတ္ထီလာမြို့နယ်သည် ပုံ (၄) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း မြောက်လတ္တီကျု ၂၀°၅၃'၊ အရှေ့လောင်ဂျီကျု ၉၅°၅၃' မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၏ ဗဟိုချက်မတွင် တည်ရှိနေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြားသော ခြောက်သွေ့ဒေသများကဲ့သို့ ၎င်းမြို့သည် အခြားမြို့နယ်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက မိုးရေချိန်ရရှိမှု နည်းပါးသည်။

မိတ္ထီလာမြို့နယ်ရှိ မိုးရေချိန်သည် ခြောက်သွေ့ဒေသရှိ မိုးရွာသွန်းမှုပုံစံကို ဖော်ပြနေသည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှ (၈၀၀) မီလီမီတာ အမြင့်ဆုံးမိုးရေချိန်တိုင်းတာချက်များမှာ ပုံ (၅) အတိုင်း မေလနှင့် စက်တင်ဘာလများတွင် ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းခြောက်သွေ့ဒေသရှိမန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးအတိုင်းရှိမိတ္ထီလာမြို့နယ်

ဧပြီလသည် ပျမ်းမျှအပူချိန် (၃၈.၂) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ရှိ၍ အပူဆုံးလ ဖြစ်သည်။ မိတ္ထီလာ မြို့တွင် အမြင့်ဆုံးအပူချိန် တိုင်းတာချက်မှာ (၂၀၁၀) ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၁၃) ရက်နေ့၏ (၄၆) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ဖြစ်ပြီး အနိမ့်ဆုံး

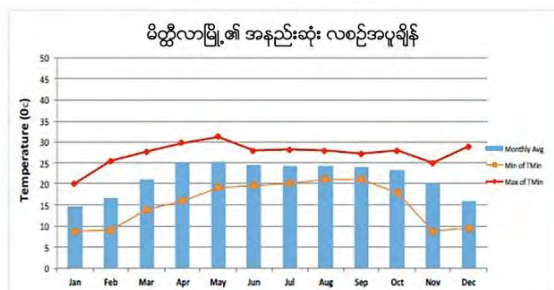
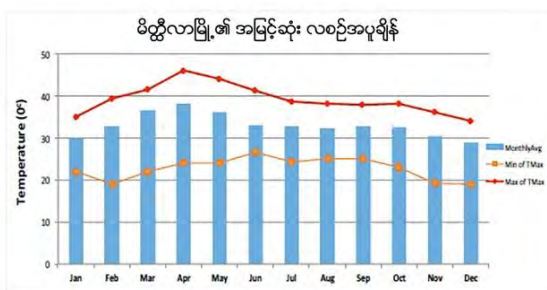

ပုံ၅/မိတ္ထီလာမြို့ ၏မိုးရွာသွန်းမှုပုံစံသည်မေလနှင့်စက်တင်ဘာလတို့တွင်အမြင့်ဆုံးသို့ရောက်ရှိတတ်သော Bimodal ပုံစံကိုဖော်ပြသည်။နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်၈၀၀မီလီမီတာသာရရှိသောကြောင့်[၂] မို့သည်လေ့လာခဲ့သောမြို့နယ်များတွင်မိုးရေချိန်အနည်းဆုံးရရှိသောမြို့ဖြစ်သည်။

အပူချိန်တိုင်းတာချက်မှာ (၂၀၀၇) ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၃) ရက်နေ့နှင့် (၁၉၉၂) ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၇) ရက်နေ့များ၏ (၁၉)ဒီဂရီ စင်တီဂရိတ် ဖြစ်လေသည်။ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို (၁၉၉၄) ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၆) ရက်နေ့တွင် (၁၉.၁၀) ဒီဂရီဆယ်လဆီရပ်ကို

တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့ရသည်။ အအေးဆုံးလများမှာ ပျမ်းမျှ အနိမ့် ဆုံးအပူချိန် (၁၄.၆) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ရှိသော ဇန်နဝါရီလနှင့် ဒီဇင်ဘာလများ ဖြစ်ကြသည်။ (၁၉၈၁-၂၀၁၀) ခုနှစ်များအတွင်းတွင် တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့သော အအေးဆုံး၊ အပူချိန်များမှာ (၁၉၉၂) ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ (၆) ရက်နေ့ (၈.၈၀ဒီဂရီC)၊ (၁၉၈၁) ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် (၈.၉၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်၊ (၁၉၉၇) ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၉) ရက်တွင် (၉.၃၀ဒီဂရီC)၊ (၁၉၉၇) ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၂၅) ရက်နှင့် (၁၉၈၃) ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၂၃) ရက်များတွင် (၉.၅၀) ဒီဂရီ C နှင့် (၁၉၉၉) ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ(၂၇) ရက်နေ့တွင် (၉.၇၀) ဒီဂရီ C ကိုလည်းကောင်း အသီးသီးတိုင်းတာ မှတ်သားခဲ့ကြသည်။

မိတ္ထီလာမြို့တွင်းရှိ ပျမ်းမျှအနည်းဆုံးနှင့် အမြင့်ဆုံးအပူချိန်နှင့် လစဉ်အမြင့်ဆုံး၊ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်များကိုပုံ (၆) တွင်ဖော်ပြထားသည်။

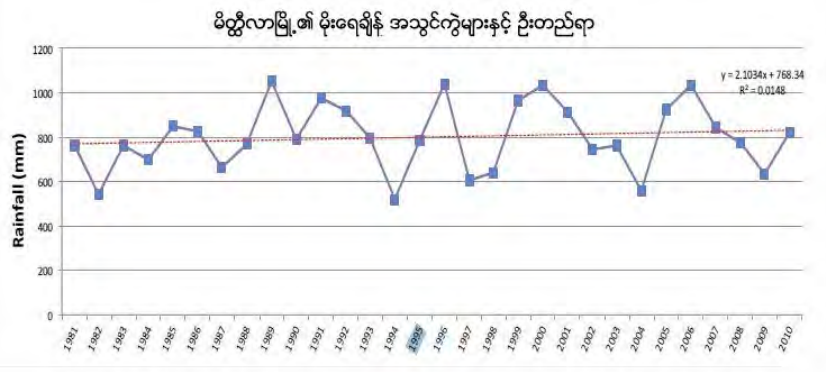

ပုံ၆/မိတ္ထီလာမြို့ လစဉ်ပျမ်းမျှအမြင့်ဆုံး (ပိပုံ) နှင့်အမြင့်ဆုံး(ယာ) အပူချိန်၊၁၉၈၁-၂၀၁၀အချက်အလက်များကိုစစ်တမ်းကောက်ယူမှုသည်ဧပြီလသည်အပူဆုံးလအဖြစ်ဖော်ပြပြီးအမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှနေအပူချိန်နှင့်ညအပူချိန်တိုက်တိုင်းတာရရှိသည်။အခြားတစ်ဘက်တွင်နေနှင့်ညအပူချိန်များအားဖြင့်ဖော်ပြရလျှင်အအေးဆုံးလများမှာဇန်နဝါရီနှင့်ဒီဇင်ဘာလများဖြစ်ကြသည်။

၂.၄ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ဖိစီးမှုများ (shocks and stresses)
 မိုးရာသွန်းမှုအသွင်ကွဲများ၊ လွန်ကဲမှုများနှင့်ဦးတည်ရာ
 နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်

နှစ်စဉ်-မိုးရေချိန် အမြင့်အသွင်ကွဲများကို မိုးရေချိန်အတက်အကျများဖြင့် မိတ္ထီလာမြို့တွင် တွေ့ရပြီး ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်မှာ ပုံ (၇) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း (၈၀၀) မီလီမီတာ ရှိလေသည်။ နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်း တိုင်းတာချက်များအရ (၁၉၉၄)ခုနှစ်သည် အခြောက်သွေ့ဆုံး နှစ်ဖြစ်ပြီး (၅၂၂)မီလီမီတာသာ ရရှိပြီးစိုစွတ်သော (၅၃) ရက်တွင် ရရှိမှုမညီမျှပေ။ ယင်းနှစ်များတွင် ၂၄ နာရီ အတွင်း အမြင့်ဆုံးမိုးရွာသွန်းမှုမှာ ဇွန်လ(၁၁)ရက်တွင် (၄၁) မီလီမီတာ၊ ဩဂုတ်လ(၆)ရက်တွင် (၄၁မီလီမီတာ)၊ မေလ (၃၀) ရက်တွင် (၃၂မီလီမီတာ)နှင့် မေလ ၂၈ ရက်တွင် (၂၉မီလီမီတာ) တို့ အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။ ကျန်သောစိုစွတ်ရက်များမှာ (၂၀)မီလီမီတာ အောက်တွင်သာ တိုင်းတာ မှတ်သား ရရှိသည်။

အခြားတစ်ဘက်တွင် (၁၉၈၉) ခုနှစ်တွင် အစိုစွတ်ဆုံးနှစ် အဖြစ် မိုးရေချိန် (၁၀၅၃) မီလီ မီတာကို တိုင်းတာမှတ်သားရ သည်။ ယင်းနှစ်တွင် (၂၄)နာရီ အတွင်း မိုးအလွန်အကဲ ရွာသွန်းမှုကို မေလ (၁၃)ရက် နေ့တွင် (၁၉၄ မီလီမီတာ) နှင့် ဇူလိုင်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် (၁၁၄ မီလီမီတာ) အဖြစ် တိုင်းတာ မှတ်သားမိသည်။ အခြားသောတိုင်းတာ

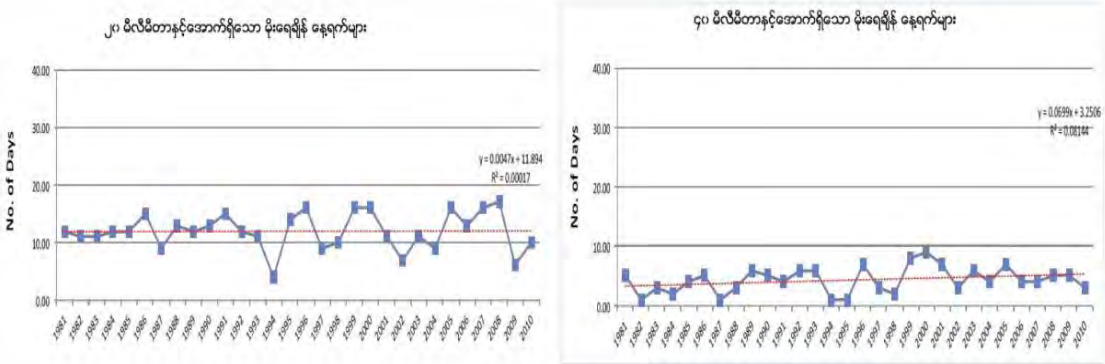

ပုံ ၇။ မိတ္ထီလာမြို့ ၏ ၁၉၈၁-၂၀၁၀ ခုနှစ်အတွင်း မိုးရေချိန်အသွင်ကွဲများ။ အချက်အလက်များသည် နှစ် (၃၀) အတွင်း နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်အသွင်ကွဲများကို ဖော်ပြသည်။ အခြောက်သွေ့ဆုံးနှစ်မှာ ၁၉၉၄ ခုနှစ်နှင့် အစိုစွတ်ဆုံးနှစ်မှာ ၁၉၈၉ ခုနှစ်ဖြစ်သည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်မှာ ၈၀၀ မီလီမီတာခန့်ရှိသည်။

မှတ်သားမိသည့် ၂၄ နာရီအတွင်း မိုးရွာသွန်းမှုများမှာ အောက်တိုဘာလ(၇)ရက်တွင် (၆၃မီလီမီတာ)၊ ဩဂုတ်လ(၂၆)ရက်တွင် (၆၀မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ (၉) ရက်တွင် (၅၅မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ(၁၈)ရက်တွင် (၅၁မီလီမီတာ)၊ ဧပြီလ(၃၀)ရက်တွင် (၃၈မီလီမီတာ) ဇွန်လ(၁)ရက်နေ့တွင် (၃၀မီလီမီတာ) အောက်တိုဘာလ(၁၅)ရက်တွင် (၂၇မီလီမီတာ)နှင့် အောက်တိုဘာ(၂၃)ရက်တွင် (၂၆မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ (၁၀)ရက်တွင် ၂၁ မီလီမီတာနှင့် ဩဂုတ်လ(၂၁)ရက်တွင် (၂၀မီလီမီတာ) တို့အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။ အခြားသောမိုးရွာသွန်းမှုများမှာ (၂၀) မီလီမီတာ အောက်များသာ ဖြစ်ကြသည်။ မိတ္ထီလာမြို့၏ နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်မှာ မြင့်မားလာကြောင်းတွေ့ရသည်။ ပျမ်းမျှမိုးရေချိန် အထက်နှင့်အောက် တူညီစွာရှိသော နှစ်များလည်းရှိသည်ဖြစ်ရာ ကောင်းကျိုးဖြစ်စေသည့် ထူးခြားမိုးရေချိန်ကို (၁၉၈၉)

ခုနှစ်တွင် (၁၀၅၃မီလီမီတာ)၊ ၁၉၉၆ခုနှစ်တွင် (၁၀၄၃မီလီမီတာ)၊ ၂၀၀၆ခုနှစ်တွင် (၁၀၃၇မီလီမီတာ) နှင့် ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် (၁၀၃၃မီလီမီတာ) ကို အသီးသီးတိုင်းတာ မှတ်သားခဲ့ကြသည်။

အသေးစိတ်ဆန်းစစ်မှုများ၏ လွန်ကဲမိုးရေချိန်များသည် (၂၀) မီလီမီတာနှင့် (၄၀)မီလီမီတာကြားတွင် အနည်းငယ်မြင့်တက်လာကြောင်း တွေ့ရသည်။

ပုံ ၈ ၊ ၂၀ မီလီမီတာနှင့်အောက် နှင့် ၄၀မီလီမီတာနှင့်အောက်မိုးရေချိန်များ သည်မိတ္ထီလာမြို့၏ အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်ကြောင်းအနည်ငယ်ဖော်ပြသည်။

နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်းတွင် မိတ္ထီလာမြို့တွင်(၂၄)နာရီအတွင်းတွင် မိုးရေချိန်၄၀မီလီမီတာ >ရှိ အကြိမ်ပေါင်း(၁၃၀) လွန်ကဲမိုးရေချိန်များ တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ယင်းအချက်များမှ မိုးရေချိန် (၉) ခုမှာ(၂၄)နာရီအတွင်း (၁၀၀)မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သည်။ (၁၉၈၉ခုနှစ် မေလ၁၃ရက်နေ့တွင် (၁၉၄)မီလီမီတာ၊ (၂၀၀၃)ခုနှစ်မေလ(၂၃)ရက်နေ့တွင်(၁၈၀)မီလီမီတာ၊ (၂၀၀၁)ခုနှစ်၊ဇွန်လ(၂)ရက်နေ့တွင် (၁၂၁)မီလီမီတာ၊ (၁၉၈၉)ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင်နှင့် (၂၀၀၆)ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ (၂၄)ရက်နေ့တွင် (၁၁၄)မီလီမီတာ၊ (၁၉၈၇)ခုနှစ် ဩဂုတ်လ(၂၄)ရက်နေ့တွင် (၁၀၂)မီလီမီတာနှင့် (၂၀၀၂)ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် (၁၀၁)မီလီမီတာ)တို့ အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။

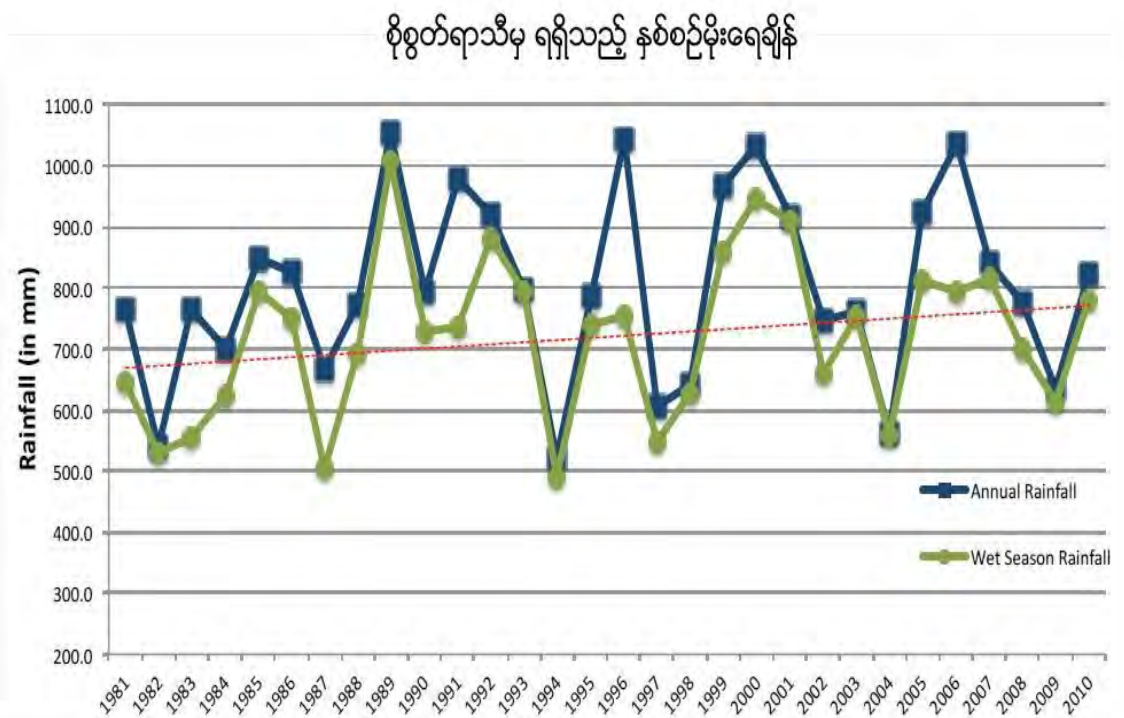
ဇယား ၂၊မိတ္ထီလာမြို့ရှိခြောက်သွေ့ရာသီအတွင်းလွန်ကဲမိုးရေချိန်ဖြစ်ရပ်များ	
၂၄-နာရီလွန်ကဲမိုးရေချိန်	တိုင်းတာသည့်ရက်စွဲများ
၁၀၄မီလီမီတာ	၁၉၉၁ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၃ရက်
၆၆မီလီမီတာ	၁၉၉၆ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၄ရက်
၅၆မီလီမီတာ	၁၉၈၁ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၂၁
၅၅မီလီမီတာ	၁၉၈၈ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၁၉
၅၅မီလီမီတာ	၁၉၈၈ခုနှစ်၊နိုဝင်ဘာလ၁၉
၅၀မီလီမီတာ	၁၉၉၆ခုနှစ်၊နိုဝင်ဘာလ၂၃
၄၇မီလီမီတာ	၂၀၀၆ခုနှစ်၊ဇူလိုင်လ၃ရက်
၄၃မီလီမီတာ	၂၀၀၈ခုနှစ်မတ်လ၂၆ရက်
၄၁မီလီမီတာ	၁၉၈၄နိုဝင်ဘာလ၂ရက်

(၁၀၀)မီလီမီတာထက်ကျော်လွန်သော လွန်ကဲမိုးရေချိန်အများစုသည် စိုစွတ်ရာသီအတွင်း ဖြစ်ကြကြောင်းကို သတိပြုသင့်သည်။ သို့ရာတွင်(၂၄)နာရီအတွင်း(၁၀၀) မီလီမီတာ ရောက်ရှိသော လွန်ကဲမိုးရေချိန်များကိုလည်း နိဝင်ဘာလတွင် တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ဇယား (၂) တွင် ယင်းအချက်အလက်များနှင့် အခြားသော(၄၀)မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သော လွန်ကဲမိုးရေချိန်များ မိတ္ထီလာမြို့၏ ခြောက်သွေ့ရာသီအတွင်း တိုင်းတာရရှိမှုများကို ဖော်ပြထားသည်။

စိုစွတ်၍ ခြောက်သွေ့မိုးရေချိန်

ပျမ်းမျှအားဖြင့် မိတ္ထီလာ၏ နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်(၉၀%)မှာ စိုစွတ်ရာသီမိုးရေချိန်များဖြစ်သော်လည်း တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ်ကွာဟမှုများသည် သိသာထင်ရှားလာသည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်အရ (၁၉၉၉)ခုနှစ်၏စိုစွတ်ရာသီတွင် မိုးရေချိန်အနည်းဆုံးတိုင်းတာမှတ်သားရသည် (၄၉၁မီလီမီတာ) နှင့် (၁၉၈၉)ခုနှစ် စိုစွတ်ရာသီတွင် တိုင်းတာမှတ်သားရသည့်မိုးရေချိန်မှာ (၁၀၀၆မီလီမီတာ) ဖြစ်လေသည်။

၂၀၀၄၊ ၁၉၉၃၊ ၂၀၀၁၊ ၂၀၀၃၊ ၁၉၈၂၊ ၁၉၉၈နှင့် ၂၀၀၉ခုနှစ် စိုစွတ်ရာသီတွင် နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်အမြင့်ဆုံး တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ယင်းနှစ်များအတွင်း ခြောက်သွေ့ရာသီ မိုးရေချိန်မှာ (၂မီလီမီတာ-၂၀မီလီမီတာသာ) ဖြစ်လေသည်။

ပုံ ၉၊ မိတ္ထီလာမြို့ရှိ စိုစွတ်ရာသီမှ ရရှိသည့် နှစ်စဉ် မိုးရေချိန်

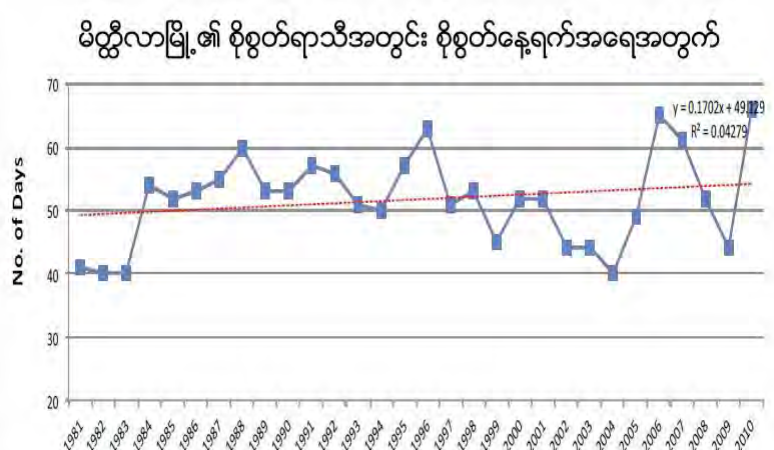
၁၉၉၆၊ ၁၉၉၁၊ ၂၀၀၆နှင့် ၁၉၈၃ခုနှစ်များအတွင်းတွင် စိုစွတ်ရာသီနှင့်နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်ရာသီအတွင်း အမြင့်ဆုံးအမှတ်သို့ရောက်ရှိခဲ့ကြောင်း မှတ်သားနိုင်သည်။ ယင်းနှစ်များအတွင်းတွင် ခြောက်သွေ့ရာသီသည် (၂၀၀) မီလီမီတာထက်ကျော်သော မိုးရေချိန်ကို ရရှိစေသောကြောင့် ခြောက်သွေ့လများအတွင်း လွန်ကဲဖြစ်ရပ်များဖြစ်သွားကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

စိုစွတ်လရာသီ၏မိုးရေချိန်သည် အမြင့်ဘက်ကို ဦးတည်သွားနေကြောင်းဖော်ပြနေသည်။ နှစ်ပေါင်း (၁၇)နှစ်အတွင်း စိုစွတ်ရာသီ၏ မိုးရေချိန်မှတ်သားမှုများသည် စိုစွတ်ရာသီ၏ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်ထက် ကျော်လွန်နေသည်။ ထူးခြားစွာဖြင့် ပိုမိုစိုစွတ်သော စိုစွတ်ရာသီများကို ၁၉၈၉တွင် ၁၀၀မီလီမီတာ၊ ၂၀၀၀ခုနှစ်တွင် ၉၄၆မီလီမီတာ၊ ၂၀၀၁တွင် ၉၀၉မီလီမီတာနှင့် ၁၉၉၂ခုနှစ်တွင် ၈၈၀မီလီမီတာတို့ကို အသီးသီးမှတ်သားမိသည်။ ယင်းစိုစွတ်ရာသီများ အတွင်းတွင် လွန်ကဲမိုးရေချိန် များကိုလည်း မှတ်သားရရှိသည်။

သို့ရာတွင် စိုစွတ်ရာသီ၏ မိုးရေချိန်သည် ပျမ်းမျှ မိုးရေချိန်အောက် ရှိလျှင်ပင် ယင်းရာသီ အတွင်းတွင် ၂၀၀၂ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၃၁ရက်နေ့တွင် ၁၀၀မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သောမိုးရေချိန်များကို တိုင်းတာ မှတ်သားရရှိသည်။ ဒုတိယအခြောက်အသွေ့ဆုံး ရာသီမှာ (၁၉၈၇) ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် ၁၀၀မီလီမီတာထက်ကျော်လွန် သည့် လွန်ကဲမိုးရေချိန်ကို တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့ရသည်။

စိုစွတ်ရာသီဥတုအတွင်း စိုစွတ်နေ့ရက်များသည် အတက်ဘက်ကို ဦးတည်နေကြောင်း ပြသနေသည်။ (ပုံ၁၀) ။နှစ်စဉ်စိုစွတ်နေ့ရက် (၅၂)ရက်ခန့်ပျမ်းမျှဖြစ်ပြီး (၂၀၁၀)ခုနှစ်တွင် အများဆုံး နေ့ရက်များအဖြစ် (၆၆)ရက်(၂၀၀၆)ခုနှစ်တွင် (၆၅) ရက်၊ (၁၉၉၆)ခုနှစ်တွင် (၆၃)ရက်နှင့် (၂၀၀၇)ခုနှစ်တွင် (၆၁)ရက်နှင့် (၁၉၈၈)ခုနှစ်တွင် (၆၀)ရက် အသီးသီး တွေ့ရှိကြသည်။

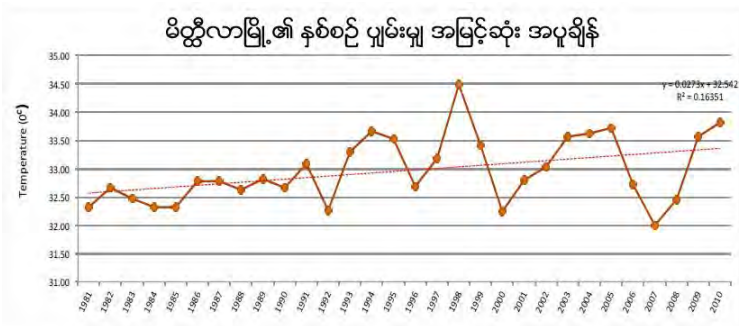
အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေမှုသည် နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်း စိုစွတ်သောရက်များမှာ (၅၂)ရက်နှင့်အထက်ရှိခဲ့ပြီး(၁၂)ရက်သာလျှင်(၅၁) မီလီမီတာနှင့် အောက်တွင်တိုင်းတာ ရရှိခဲ့သည်။

ပုံ ၁၀၊ စိုစွတ်ရာသီအတွင်း မိတ္ထီလာမြို့၏ တစ်နှစ်အတွင်း အသွင်ကွဲမှုဖြင့်သော စိုစွတ် နေ့ရက် အရေအတွက်များ။ စိုစွတ်နေ့ရက်အရေအတွက်များသည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေကြောင်း ပြသသည်။

အပူချိန်အမျိုးအကွဲများ၊လွန်ကဲမှုများနှင့်ဦးတည်ရာ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်

မိတ္ထီလာမြို့တွင် လေ့လာမှတ်သားခဲ့သော အပူဆုံးအချိန်သည် အမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှအပူချိန်(၃၃) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်လေသည်။ (ပုံ၁၁)သည် ဒေသအတွင်း ပျမ်းမျှအပူချိန်အမြင့်ဆုံး အမျိုးအကွဲများကို ၁၉၉၈ခုနှစ် အပူဆုံးနေ့ရက်များဖြင့် ဖော်ပြထားပြီး နှစ်စဉ်အပူချိန် (၃၄.၄၉)ဒီဂရီဆယ်လ်ဆီရပ် ပျမ်းမျှအပူချိန်ကို တိုင်းတာမှတ်သားရသည်။ ၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှအပူချိန် (၃၃.၈၂)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်သည် ၎င်းကာလများအတွင်းတွင် ဒုတိယအပူဆုံးအချိန်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။

ပုံ ၁၁။ မိတ္ထီလာမြို့၏ ပျမ်းမျှ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဖော်ပြထားသည်။ အပူနွေးဆုံး နေ့ရက်များမှာ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အအေးဆုံး အပူချိန်မှာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။

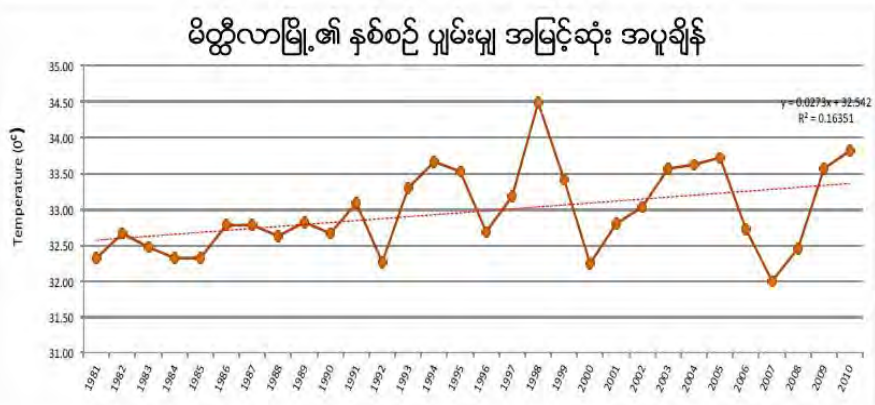
(၂၀၀၈)ခုနှစ်တွင်ရက်ပေါင်း (၂၄၇) ရက်သည် ပျမ်းမျှ အပူချိန်၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်ခဲ့သည်။ ယင်းမှ (၂၇)ရက်သည်နေ့ အပူချိန် ၄၀နှင့်အထက် တိုင်းတာမှတ်သား ရရှိသည်။ ၎င်းနှစ်အတွင်း တိုင်းတာမိသည့် အမြင့်ဆုံး နေ့အပူချိန်မှာ (၄၃.၂၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်သည်။

၂၀၁၃ (၁၃ဇူလိုင်) လသည်နှစ်ပေါင်း (၃၀) အတွင်းတွင် အပူဆုံးနေ့အဖြစ်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။ အခြားသောအပူချိန်များမှာ ၄၄ဒီဂရီဆယ်စီးရပ် (၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၄ရက်)၊ ၄၃.၅၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၈ရက်)၊ ၄၃.၂၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၁၉၉၈ခုနှစ် မေလ၁၀ရက်) များဖြစ်ကြပြီး ၄၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၅) ကြိမ်တိုင်းတာမှတ်သားရပြီး၎င်းမှ (၄) ကြိမ်မှာ ၂၀၁၀အတွင်းဖြစ်သည်။ (၂၀၀၅ခုနှစ် မေလ၁၇ရက်၊ နှင့်၂၀၁၀ခုနှစ် ဇူလိုင်၂၅၊ မေ၁၃၊ ၁၅၊ နှင့်၁၇ရက်များ ဖြစ်ကြသည်)

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူ ၂၀၀၈ခုနှစ်နှင့် နိုင်းယုဉ်လျှင်ရက်ပေါင်း (၁၇၆)ရက်သာလျှင် အမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှအပူချိန် ၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်ပြီး(၃၉)ရက်သည် အပူချိန်(၄၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်နှင့် အထက်ရှိကြောင်း မှတ်သားရသည်။ (မတ်လ၊ဇူလိုင်လနှင့်မေလ) တို့ဖြစ်ပြီး ရက်ပေါင်း(၁၁၂)ရက်သာလျှင် ပျမ်းမျှအပူချိန် ၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်နှင့် အောက်တွင် မှတ်သားရသည်။ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်မှာ (၂၁)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်သည်။

ပျမ်းမျှအပူချိန်သည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်ရွေ့လျား နေကြောင်းထင်ရှား နေပြီး နှစ်ပေါင်း(၃၀) အတွင်း ပျမ်းမျှအပူချိန်ထက် မြင့်မားလာကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် သာမန်အားဖြင့် ညနေ၆နာရီမိနစ်မှ

ပုံ ၁၁၊ မိတ္ထီလာမြို့၏ ပျမ်းမျှ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဖော်ပြထားသည်။ အပူနွေးဆုံး နေ့ရက်များမှာ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အအေးဆုံး အပူချိန်မှာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။

နံနက်၆နာရီ၃၀အထိ တိုင်းတာရရှိသော ညအပူချိန်ကို အောက်ပါဇယားတွင်ဖော်ပြထားပါသည်။ ပုံ(၁၂)သည် မိတ္ထီလာမြို့၏ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် အမျိုးအကွဲများကို ဖော်ပြပြီး ပျမ်းမျှအပူချိန်မှာ(၂၁.၆၀)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ဝန်းကျင် ရှိလေးသည်။ ၁၉၉၁ခုနှစ် ညအပူချိန်သည် (၂၀.၄၆)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် အအေးဆုံးအဖြစ်တိုင်းတာရရှိသည်။ သို့ရာတွင် အပူဆုံးပျမ်းမျှညအပူချိန်မှာ (၂၀၁၀)ခုနှစ်တွင် (၂၂.၆၅ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) နှင့် ၁၉၉၈ခုနှစ်တွင် (၂၂.၃၉ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) တို့ဖြစ်ကြသည်။ (၁၉၉၁)ခုနှစ်တွင် ညပေါင်း (၂၅၀) မှာ ပျမ်းမျှအပူချိန်ထက် ပို၍ပူနွေးပြီး ၎င်းတို့မှညပေါင်း (၁၁၈) ညသည် အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် (၂၅)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်သည်။ ဤနှစ်များအတွင်းအပူနွေးဆုံးညများမှာ မေလ၁၁ (၃၀.၇၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်)၊ ဥပမာအားဖြင့် ညအပူချိန်၃၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်သည်။ ညပေါင်း ၂၄၂ညသည် ပျမ်းမျှအနိမ့်ဆုံးအပူချိန်ထက် ကျော်လွန်သည်။ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဇန်နဝါရီလ(၁၅)ရက်နေ့တွင် တိုင်းတာမှတ်သားရသည်။

၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် အပူနွေးဆုံးညမှာ ၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၄ရက် (၃၁.၁၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) ဖြစ်သည်။ စုစုပေါင်း (၆) ညသည် အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် ၃၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် အဖြစ် တိုင်းတာရမိပြီး အားလုံးမှာ မေလအတွင်းတွင်ဖြစ်သည်။ ယင်းနှစ်အတွက် အနိမ့်ဆုံးညအပူချိန်ကို ဇန်နဝါရီလ၃ရက်နေ့တွင် ၁၁.၁၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။

အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်သည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။ ၎င်းမှာ နှစ်ပေါင်း (၃၀) အတွင်း ပျမ်းမျှထက် ပို၍ပူနွေးသော ညများကိုကြုံတွေ့ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

၃။ ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရလဒ်များ

၃.၁ ကျေးရွာ ဘေးအန္တရာယ် သမိုင်းကြောင်း

လက်ပံအိုင်ကျေးရွာ ဘေးအန္တရာယ်သမိုင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

စဉ်	ဘေးအန္တရာယ် နှင့် ရာသီဥတုဆိုးရွားမှု	ခုနှစ်	ထိခိုက်လွယ်မှု	ဖြေရှင်းခဲ့သည့် နည်းလမ်းများ
၁။	မိုးခေါင်ခြင်း	၁၉၆၈	နွားစာရှားပါးခြင်း မိုင်ပေါင်း (၈)မိုင်ခန့် သွားပြီးရှာဖွေရကြောင်း၊ လူတွေလည်း စားဝတ်နေရေး ခက်ခဲတယ်၊ သောက်သုံးရေလည်း ရှားပါးကြောင်း၊ တိရစ္ဆာန် များလည်း သေဆုံးတယ်။	ဆယ်မိုင်ခန့်ဝေးသောနေရာကို သွားခဲ့ရတယ်၊ ဆိတ်၊ နွားများ ရောင်းစားရတယ်၊ မြင်းဖောင်းများ ရက်ပြီး ရေပေးရန်ကို ရောင်းစားရတယ်၊ ပြောင်းဆန်စားရတယ်၊ သောက်သုံးရေကို (၁၀)မိုင်ခန့်ဝေးသော နေရာကို သွားခပ်ရတယ်။
၂။	မီးလောင်ခြင်း	၁၃၅၂	အိမ်ခြေ(၁၀၀)လောက် မီးလောင်သွားတယ်၊ တိရစ္ဆာန်များ မီးလောင်သွားတယ်။	တခြားရွာများကလည်း ကူညီတယ်၊ ကိုယ့်ဘာသာ ဖြေရှင်းတယ်။
၃။	မိုးကြီးခြင်း	၁၃၆၂	လှည်းများရေပါခြင်း၊ လယ်ယာ များလည်း ပျက်စီးခြင်း၊ သီးနှံများ မျိုးဆုံးခြင်း။	သီးနှံများကို မျိုးဖြန့်ဝေရခြင်း၊ ကိုယ်ထူ ကိုယ်ထ ဖြေရှင်းရခြင်း။
၄။	သောက်သုံးရေ ရှားပါးခြင်း	၁၃၇၈	နွားများ သေဆုံးခြင်း၊ နွားများကို ရေ ချွေတာသုံးစွဲရခြင်း။	ပြင်ပမှ လာရောက် လှူဒါန်းရခြင်း၊ ကိုယ်ထူ ကိုယ်ထ ဖြေရှင်းရခြင်း။

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

လက်ပံအိုင်ကျေးရွာသည် ဇရပ်ကုန်းအုပ်စုအတွင်း တည်ရှိပါသည်။ လက်ပံအိုင် ကျေးရွာတွင် ထူးခြားဖြစ်စဉ် (၄)ခုရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ မိုးခေါင်ခြင်း၊ မီးလောင်ခြင်း၊ မိုးကြီးခြင်း၊ သောက်သုံးရေ ရှားပါးခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် လက်ပံအိုင်ကျေးရွာတွင် မိုးခေါင်ခြင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ မိုးခေါင်မှုကြောင့် နွားစာ ရှားပါးခြင်း၊ လူများ စားဝတ်နေရေး ရှားပါးခြင်း၊ သောက်သုံးရေ ရှားပါးခြင်းတို့ကို ကြုံရသည်။ နွားစာ ရှားပါးခြင်းတို့ကြောင့် နွားများ သေဆုံးခဲ့ပါသည်။ နွားစာရရန် (၁၀)မိုင်ခန့် ကွာဝေးသော နေရာသို့ သွား၍ ရှာဖွေရပါသည်။ စားဝတ်နေရေးအတွက် ဆိတ်၊ နွားများရောင်းချရခြင်း၊ ခြင်းတောင်းများရက်၍ ရေပေးရခြင်း၊ သွားရောင်းရခြင်း၊ ပြောင်းဆန်များကို စားရပါသည်။ သောက်သုံးရေ ရရှိရန် (၂၀)မိုင်ခန့် ကွာဝေးသောနေရာသို့ သွားရောက် ခပ်ရပါသည်။

မီးလောင်ခြင်းကို (၁၃၅၂)ခုနှစ်တွင် ကြုံတွေ့ရပါသည်။ မီးလောင်မှုကြောင့် အိမ်ခြေ (၁၀၀)ခန့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် တိရစ္ဆာန်များလည်း သေကြေပျက်စီး ဆုံးရှုံးခဲ့ပါသည်။

အမျိုးသမီး ဦးဆောင်အိမ်ထောင်စု (၂၀)စု ပါဝင်သည်။ မိုးလေဝသ မမှန်ကန်ခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်း၊ ပိုးကျခြင်းတို့ကို ကြုံတွေ့ရသည်။ ပဲစဉ်းငုံကို ကဆုန်၊ နယုန်တွင် နှမ်းနှင့်ရော၍ စိုက်ပျိုးကြသည်။ ပိုကျခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်းတို့ကို ကြုံတွေ့ရသည်။ ဝါကို ဝါခေါင်၊ တော်သလင်းလတို့တွင် စိုက်ပျိုးသည်။ နတ်တော်၊ ပြာသိုလတို့တွင် ခူးဆွတ်ကြသည်။ အိမ်ခြေ(၁၃၀)၊ အိမ်ထောင်စု (၁၂၀)ခန့် ရှိကြောင်း၊ အမျိုးသမီးဦးဆောင်အိမ်ထောင်စု (၁၃)စု ပါဝင်သည်။ ထောပတ်ပဲကို တော်သလင်းလတွင် စိုက်ပျိုးပြီး ပြာသိုလတွင် ရိတ်သိမ်းကြသည်။ အိမ်ခြေ(၆၀)ခန့် စိုက်ပျိုးကြသည်။ မိုးလေဝသ မမှန်ကန်ခြင်း၊ ပိုးကျခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်းတို့ ကြုံတွေ့ရသည်။ ပြောင်းကို နွားစာအတွက်သာ စိုက်ပျိုးသည်။ တောင်သူများ အားလုံး စိုက်ပျိုးကြသည်။ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ပတ်သက်သော အရာများမှာ မိုးခေါင်ခြင်း၊ မိုးလေဝသ မှန်ကန်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးလည်း ရှားပါသည်။

မွေးမြူရေးကိုလည်း အနည်းငယ် လုပ်ကိုင်ကြသည်။ နွား၊ ဆိတ်၊ သိုး၊ ကြက်၊ ဝက်တို့ကို မွေးမြူသည်။ နွားကို စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းတွင် ခိုင်းရန်သာ မွေးမြူကြသည်။ ဆိတ်ကို စီးပွားဖြစ် မွေးမြူကြသည်။ အိမ်ထောင်စု (၄၀)ခန့် မွေးမြူကြသည်။ မွေးမြူရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် ရောဂါများမှာ ခွာနာလျှာနာရောဂါ၊ ပေါင်ပုတ်လက်ပုတ် ရောဂါ၊ ဝဲရောဂါများဖြစ်သည်။ ကြက်/ဝက်တို့ကို စားသုံးရန်သာ မွေးမြူသည်။

နေ့စားပန်းရံ လုပ်ကိုင်သူ အနည်းငယ်ရှိသည်။ တောင်သူလုပ်ငန်းပြီးစီးချိန် တပေါင်း၊ တန်ခူးလများတွင်သာ လုပ်ကိုင်ကြသည်။ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရန် သုံးရေ ရှားပါးပါသည်။ လက်ပံဆိုင်ကျေးရွာ၏ ရာသီဥတု အခြေအနေမှာ တပို့တွဲ၊ တပေါင်း၊ တန်ခူး၊ ကဆုန်လတို့တွင် နေပူသည်။ နယုန်၊ ဝါဆို၊ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်တို့တွင် မိုးရွာသည်။ တန်ဆောင်မုန်း၊ နတ်တော်၊ ပြာသို၊ တပို့လတို့တွင် အေးသည်။

သောက်သုံးရေ ရရှိမှုမှာ နယုန်၊ ဝါဆို၊ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်လတို့တွင်သာ လုံလောက်သည်။ ကျန်လများတွင် ရှားပါသည်။ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလတို့တွင် ဝမ်းစာဖူလုံမှု ရှိပါသည်။ ကျန်လများတွင် ဖူလုံမှု မရှိပါ။

လက်ပံဆိုင်ကျေးရွာတွင် ဝင်ငွေများသော လများမှာ တော်သလင်း၊ နတ်တော်လတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းလများသည် သီးနှံရိတ်သိမ်းသောလများ ဖြစ်သောကြောင့် ဝင်ငွေများပါသည်။ ဝင်ငွေနည်းပြီး လများမှာ ထွက်ငွေများသောလများမှာ တန်ခူး၊ ကဆုန်၊ တန်ဆောင်မုန်း၊ နတ်တော်လတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းလများတွင် သီးနှံများ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ သာရေး၊ နာရေး များပြားခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

လက်ပံဆိုင်ကျေးရွာအတွင်း တိရစ္ဆာန်များ ရောဂါ ကျရောက်မှုမှာ နတ်တော်ပြာသိုလတို့တွင် အအေးလွန်ကဲခြင်း၊ တပို့တွဲ၊ တပေါင်းလတို့တွင် ခွာနာလျှာနာ၊ ပေါင်ပုတ်လက်ပုတ်၊ ဝဲရောဂါများ ကျရောက်ပါသည်။ လူများရောဂါ ကျရောက်မှုကို မေးရာ နတ်တော်၊ ပြာသိုလတို့ တပို့တွဲလတို့တွင် တုပ်ကွေးရောဂါများ ဖြစ်ပွားတတ်ပါသည်။ လက်ပံဆိုင်ကျေးရွာ ကျောင်းသား/သူများ အနားယူခြင်းကို အများဆုံးလုပ်သောလမှာ တပေါင်း၊ တန်ခူးလတို့ ဖြစ်ပါသည်။ အလုပ်ရှုပ်သော လများမှာ ကဆုန်၊ ပြာသိုများ ဖြစ်ပါသည်။

ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်မှုမှာ တပေါင်း၊ တန်ခူး၊ တော်သလင်းလတို့တွင် အပူချိန်လွန်ကဲခြင်း၊ ကဆုန်လတွင် လေထန်ခြင်း၊ နတ်တော်၊ ပြာသိုလတို့တွင် အအေးလွန်ကဲခြင်းတို့ကို ကြုံရသည်။

၃.၃ အရင်းအမြစ်ပြု/ဘေးအန္တရာယ်ပြု/ထိခိုက်လွယ်မှုပြုမြေပုံ (မြေပုံ၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

အရင်းမြစ်ဆိုင်ရာသုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

အရင်းအမြစ်မြေပုံ ရေးဆွဲခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ပြောခဲ့ပြီး ကျေးရွာ၏ အနေအထား၊ တည်နေရာ အနေအထားကို ပြောပြီး ကျေးရွာမြေပုံကို မြေကြီးပေါ်တွင် ဆွဲမယ်ဟုပြောပြီး အားလုံးက မြေပုံကို အတူရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာလမ်းကို အရင်ဆွဲပြီး အိမ်ကို ဒုတိယမြောက် သတ်မယ်ဟု ပြောရာ အားလုံးက ထောက်ခံခဲ့ကြပါသည်။ နောက် စေတီ၊ ကျောင်းကိုဆွဲပြီး ကျောင်း အမှန်အကန်ရှိသည်ဟု ရွာသားများက ပြောခဲ့ရာ ဈေးကို ဘယ်သွားဝယ်သလဲဟုမေးရာ ဆည်တို၊ တောင်ဦး၊ ရေဝေ၊ မိတ္ထီလာမြို့သို့ သွားဝယ်ရပါသည်ဟု အားလုံးက ပြောခဲ့ကြရာ ဆည်တိုကို ဘယ်နှစ်မိုင် သွားရလဲဟု မေးခဲ့ရာ ၇ မိုင် ၅ ဖာလုံလောက် ဝေးတယ်၊ ရေဝေကို ၇ မိုင်

ဝေးတယ်၊ တောင်ဦး ၆ မိုင်၊ မိတ္ထီလာကို ၃၅ မိုင် ဝေးသည်ဟု ရွာသူ/ရွာသားအားလုံးက ပြောခဲ့ကြပါသည်။ ကျေးရွာ ယာကွက်များမှာ ဘယ်နေရာ ဘယ်ဘက်မှာ များသလဲဟု မေးခဲ့ရာ ရွာသူ/သားများက ရွာအနောက်ဘက်မှာ များတယ်၊ ရွာ အရှေ့ဘက်မှာ အနည်းငယ်သာရှိတယ်၊ သောက်သုံးရေ အနေနဲ့ ရေတွင်း၊ ရေကန် ဘယ်နှစ်ကန် ရှိလဲဟု မေးခဲ့ရာ ကန်(၅)ကန်၊ ဆည်(၂)ဆည်၊ ရေတွင်း(၅)တွင်း၊ စက်တွင်း(၃)တွင်း၊ လက်တွင်း(၂)တွင်း ရှိသည်ဟု အားလုံးက ပြောခဲ့ပါသည်။ အိမ်အမျိုးအစားများ ဘယ်လိုတွေ့လဲဟု မေးခဲ့ရာ တိုက်အိမ်များတယ်၊ တစ်ထပ်၊ နှစ်ထပ်၊ သက်ကယ်မိုး အနည်းငယ်ရှိတယ်ဟု ရွာသူ/သားများက ပြောခဲ့ရာ ကျေးရွာရဲ့ အဓိက စီးပွားရေး လုပ်ငန်းက ဘာတွေ့လဲဟု မေးခဲ့ရာ ရွာသားအချို့က တောင်သူ ပန်းရုံ၊ မွေးမြူရေး၊ လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ လူမျိုးများသာ နေထိုင်သည်။ သဘာဝအရင်းအမြစ် အနေဖြင့် ကျောက်၊ သဲ၊ ရေ ဟု ပြောပြီး ထန်း၊ ဇီးများလည်း ပါသည်ဟု ရွာသူ/သားများက ပြောခဲ့ရာ အရင်းအမြစ် များမှာ ထန်း၊ ဇီး၊ ကျောက်ပေါကြောင်း အားလုံးက ပြောခဲ့ပါသည်။

ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ သုံးသပ်ချက်

ကျေးရွာမှာ ဘေးအန္တရာယ် အနေဖြင့် ဘာတွေ ကျရောက်လဲဟု မေးခဲ့ရာ မီးဘေး၊ ရေရှားပါးတယ်၊ မီးဘေးမှ ဘယ်လိုတွေ ဖြစ်သွားလဲဟု မေးခဲ့ရာ သုံးပုံတစ်ပုံလောက် ဆုံးရှုံးသွားတယ်ဟု အားလုံးက ပြောခဲ့ရာ မီးဘေးကို ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားမှုများ ရှိလားဟု မေးခဲ့ရာ ရွာသူ/သားများက ရှိတယ်၊ ဘာတွေ ပြင်ဆင်ထားသလဲဟု ထပ်မေးရာ ရေ၊ သဲ၊ မီးချိတ်၊ မီးကပ်၊ လှေကားတွေ ပြင်ဆင်ထားတယ်၊ ထိုအရာများက တစ်ရွာလုံးကို ပြင်ဆင်ထားသလားဟု မေးခဲ့ရာ တစ်ရွာလုံးကို လုပ်ခိုင်းတယ်၊ လှေကားကတော့ တစ်ရွာလုံး မရှိဘူးဟု အားလုံးက ပြောခဲ့ကြပါသည်။ တခြား ဘာတွေ ကြိုပြီး ပြင်ဆင်ထားတာရှိလဲဟု မေးခဲ့ရာ မီးသတ်ကော်မတီ ရှိတယ်၊ ကော်မတီမှာ ယူနီဖောင်းရှိတယ်ဟု ပြောခဲ့ရာ ရေရှားပါးတာကို ဘယ်လို ပြင်ဆင်မှုတွေ ရှိသလဲဟု မေးခဲ့ရာ ရေကို သိုလှောင်ထားတယ်၊ ဘယ်လို သိုလှောင်တာလဲ၊ တစ်ရွာလုံး အတွက်လား၊ မဟုတ်ဘူး၊ ကိုယ်အိမ်မှာဘဲ သိုလှောင်တယ်၊ ရေကော်မတီတော့ မရှိဘူးဟု အားလုံးပြောတယ်၊ ရွာထဲတွင် ရေရှားပါးရင် ဘယ်သူတွေ ပိုပြီး ထိခိုက်မလဲဟု မေးခဲ့ရာ ရွာသူ/သားများက အမျိုးသမီး ဦးဆောင်သော အိမ်၊ မသန်စွမ်း၊ သက်ကြီးရွယ်အိုတို့ အဓိက ထိခိုက်တယ်ဟု အားလုံးပြောခဲ့ပါသည်။

ထိခိုက်လွယ်မှုဆိုင်ရာသုံးသပ်ချက်

ရွာသူ/သားများက အမျိုးသမီး ဦးဆောင်သော အိမ်၊ မသန်စွမ်း၊ သက်ကြီးရွယ်အိုတို့သည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကျရောက်လာပါက ၎င်းမိသားစုများသည် ဘေးအန္တရာယ်ကို အလွယ်တကူမတုံ့ပြန်နိုင်သောကြောင့် ထိုမိသားစုများကို ထိခိုက်လွယ်သော မိသားစုများဟု သတ်မှတ်ထားကြပါသည်။

၃.၄ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများဆန်းစစ်ခြင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ ပိုင်ဆိုင်မှုများ		အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ ပိုင်ဆိုင်မှုများက ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်ချိန်နှင့် ဖိစီးမှုများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်သလဲ၊ ဘယ်လိုပျက်စီးနိုင်သလဲ၊ ဘယ်လိုကူညီနိုင်သလဲ?	အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းများ အပေါ် ဘေးအန္တရာယ်များ ဘယ်လို ကျရောက်နိုင်သလဲ	ဘယ်လိုအချိန်ဘေးအန္တရာယ် တွေ ဖြစ်နိုင်သလဲ? ပိုင်ဆိုင်မှုများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများကို ဘယ်လိုကာကွယ်နိုင်မလဲ?	ရပ်ရွာအတွင်း ရွေးချယ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးရရှိနိုင်သလား? (တစ်ခြား) အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလိုက်လျောညီထွေမှု ရှိသော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း
စိုက်ပျိုးရေး	နှမ်း	ဝမ်းစာအတွက် ရောင်းစား၊ ဆီကြိတ်ရောင်း၊ ကျန်းမာရေး အရေးပေါ် အခြေအနေတွင် အလွယ်တကူ ငွေရ၊	ရွက်လိပ်ပိုး၊ မိုးများခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်း၊	အသီးအောင်ခါစအချိန် (သီးကင်းဝင်ချိန်)	အကြံပြုချက် မရှိပါ။
	ပဲစဉ်းငုံ	မျိုးချိန်/ရောင်းစား	ပွင့်ချိန် မိုးနှင့်ကျ အပွင့်ပျက်စီးတယ်၊ အောက်ပိုးလိုက် အပင်သေ	အပွင့် ပွင့်ချိန် ပျက်စီး/ ဆေးဖျန်းကာကွယ်ရ	သီးနှံပြောင်း စိုက်ချင်လာ
	ထောပတ်ပဲ	မျိုးချိန်/ရောင်းစား	အပွင့် ပွင့်ချိန် မိုးဖျက်၍ ပျက်စီး၊ ဖျက်မိုးရွာ၍ ပျက်စီး	တန်ဆောင်မုန်း(အပွင့်ပွင့်ချိန်) ကာကွယ်မှု မရှိ	သီးနှံပြောင်းစိုက်ရန် မျိုးမရှိ
မွေးမြူရေး	နွား	စားဝတ်နေရေးအတွက် ခိုင်းစားတယ်၊ ရောင်းစား	ခွာနာလျှာနာ၊ ပေါင်ပုတ် လက်ပုတ်	တပေါင်း၊ တန်ခူးလများတွင် အဖြစ်များတယ်၊ နီးရာ ဆရာဝန်တွေနဲ့ ကုသတယ်။	တိ/မွေးကု သင်တန်း လိုအပ်တယ်
	ဆိတ်	ရောင်းစား/အရေးပေါ် ငွေလိုရင်ရနိုင်	ပဲရောဂါ၊ အအေးလွန်ကျခြင်း	ဆောင်းတွင်းကာလ	
ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှု (လှည်း၊ ကား၊ ဆိုင်ကယ်)		ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်သောအခါ နွားလှည်းနှင့် သယ်လို့ရတယ်၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်သက်မှုများကို ကားဆိုင်တို့နဲ့ သယ်ယူပေးနိုင်တယ်။	မိုးနှောင်းပိုင်းမှာ လမ်းမကောင်းခြင်းကြောင့် သွားလာရေးခက်ခဲတယ်		

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

လက်ပံအိုင် ကျေးရွာတွင် အဓိကစိုက်ပျိုးသောသီးနှံများ (နှမ်း၊ထောပတ်၊ ပဲစဉ်းငုံ)ကို စိုက်ပျိုးသည်။ ဝမ်းစာအတွက် ရောင်းစား၊ ဆီကြိတ်ရောင်း၊ ကျန်းမာရေး အရေးပေါ် အခြေအနေတွင် အလွယ်တကူ ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက် လာတဲ့အချိန်မှာ စိုက်ပျိုးရေးမှ ရသောသီးနှံများကို ရောင်းချ၍ ဝမ်းစာဖူလုံမှုကို ဖြေရှင်းရခြင်း၊ အန္တရာယ်ကျရောက် လာမှုများ ပိုးကျခြင်း၊ မိုးနည်း၊ အပူချိန်လွန်ကဲ၊ သီးနှံအထွက်နှုန်းလျော့ကျခြင်း၊

အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်မည့်အချိန် များ မိုးဦး၊ မိုးလယ်၊ မိုးနှောင်းဖြစ်နိုင်သည်။ အချိန်အခါမဟုတ် မိုးရွာခြင်းကြောင့် ပျက်စီးခြင်း၊ ကာကွယ်ခဲ့သည့် နည်းလမ်းများ စိုက်ပျိုးရေးတွင် ပိုးသတ်ဆေးဖျန်းခြင်းဖြင့် ကာကွယ်ခြင်း၊ ရပ်ရွာအတွင်း ရွေးချယ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးသက်တမ်းတိုး အထွက်တိုး ရာသီဥတုဒဏ်ခံနိုင်တဲ့ မျိုးကောင်းမျိုးသန့်များ လိုအပ်ကြောင်းပြောသည်။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းတွင်လည်းမွေးမြူရေးအနေဖြင့် နွား၊ ဆိတ်၊များ မွေးမြူသည်။ အစာရှားပါး၊ ခွာနာလျှာနာ၊ တုတ်ကွေး၊ လေးဘက်နာ၊ မိုးစေ့၍ အအေးမိဖြစ်ပြီး နွေရာသီ၊ မိုးရာသီ၌သာအဖြစ်များသည်။ ရောဂါများဖြစ်ပွားလာလျှင် ပိုက်ဆံ အကုန်အကျခံ၍ ဆေးကုရခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်များ ရောဂါမဖြစ်ပွားတဲ့ရာသီမရောက်ခင် ကာကွယ်ဆေးကြိုတင် ထိုးပေးရန် လိုအပ်ကြောင်းနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းတွင် အသုံးဝင်သည့်အရာများ (ပစ္စည်း)လှည်း၊ ဆိုင်ကယ် များက အရေးပေါ် ကျန်းမာရေးလိုအပ်လျှင် လွယ်ကူခြင်း၊ ပစ္စည်းများအလွယ်တကူ သယ်ယူပို့ဆောင်နိုင်ခြင်း၊ မိုးနှောင်းပိုင်းတွင် မိုးများပြီး လမ်းမကောင်းသောကြောင့် လမ်း ပျက်စီးလျှင် အလွယ်တကူ မသွားရောက်နိုင်ခြင်း၊ ဘေးအန္တရာယ် ကင်းလွတ်တဲ့နေရာကို အချိန်မီပို့ဆောင်နိုင်ခြင်းဖြစ်ကြောင်းပြောသည်။

၃.၅ ရပ်ရွာအတွင်း အဖွဲ့အစည်းများ ပေါင်းစပ်ယှက်နွယ်မှုပြမြေပုံ

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

လက်ပံအိုင်ကျေးရွာသည် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ ဇရပ်ကုန်း အုပ်စုအတွင်း တည်ရှိ သည်။ လက်ပံအိုင်ကျေးရွာအတွင်း၌ အုပ်ချုပ်ရေး၊ ဂေါပက၊ ဆယ်ကျော်သက်၊ ဘဝသစ်(SHG) လူငယ်၊ ကျောင်းကော်မတီ၊ မီးသတ်အဖွဲ့တို့ ရှိပါသည်။ ကျေးရွာပြင်ပရှိ အဖွဲ့အစည်းများမှာ AAM, UN HABITAT တို့ ရှိပါသည်။

အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့သည် ရပ်ရွာအတွင်း ဘာသာရေး၊ လူမှုရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးတို့ကို လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ကျေးရွာ အတွင်း စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပါသည်။ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေး၊ သာရေး၊ နာရေး၊ လုပ်ငန်းများကို ဦးဆောင်လုပ်ကိုင်သည်။ ဆယ်ကျော်သက် အဖွဲ့သည် ကျေးရွာအတွင်း အမှိုက်ကောက်ခြင်း၊ ရေတွင်းများ ပတ်ခြင်း၊ တို့ကို လုပ်ကိုင်သည်။ ဂေါပကအဖွဲ့သည် သာရေး၊ နာရေး လုပ်ငန်းများ၊ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများ၊ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း ဝေယျဝစ္စများကို လုပ်ကိုင်ကြသည်။

ကျောင်းကော်မတီသည် ကျောင်းဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး၊ ကျောင်းသား/သူများ ကျန်းမာရေး၊ ကျောင်း သောက်သုံးရေ ရရှိရေးတို့ကို လုပ်ကိုင်ကြသည်။ လူငယ်အဖွဲ့သည် ကျေးရွာ ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းရေး၊ လမ်း သန့်ရှင်းရေး၊ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း ဝေယျဝစ္စ၊ အလှူမင်္ဂလာဆောင် ဧည့်ခံခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ကြသည်။ မီးသတ်အဖွဲ့သည် ကျေးရွာအတွင်း မီးကင်းစစ်ခြင်း၊ မီးကင်းစောင့်ခြင်းတို့ကို လုပ်ကိုင်ကြသည်။ သို့သော် နွေအခါတွင်သာ လုပ်ဆောင်ကြသည်။ အစိုးရမှ သင်တန်းပေးထားသော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။ ဘဝသစ် အဖွဲ့သည် အမျိုးသမီးများ ဖွဲ့စည်းထားသော ကိုယ်ထူကိုယ်ထ အဖွဲ့ဖြစ်သည်။ ၎င်း အဖွဲ့သည် အမျိုးသမီးများ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းများ အဆင်ပြေစေရန် ဖွဲ့စည်းထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်/ရည်မှန်းချက် တို့ဖြင့် စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းထားသည်။ သို့သော် ထိုအဖွဲ့သည် အဖွဲ့ဝင်များ အတွက်သာ ရည်ရွယ်ပါသည်။

ပြင်ပမှလာသော အဖွဲ့များမှာ AAM, UN HABITAT အဖွဲ့တို့ ဖြစ်ပါသည်။ AAM အဖွဲ့သည် ကျေးရွာအတွင်း ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ အမျိုးသမီး SHG အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းပေးခြင်းများ ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် လမ်းဖောက်ခြင်း၊ ရေကျော်လုပ်ခြင်းများကို ကျေးရွာနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပါသည်။ UN HABITAT အဖွဲ့သည် ၂၀၁၂ ခုနှစ်က ဝင်ရောက်ထားသော အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာ သောက်သုံးရေ ရရှိရန် ရေတွင်းရေကန်များ ပြုလုပ်ပေးခြင်းများ ရှိပါသည်။

ထိုအဖွဲ့များထဲတွင် အုပ်ချုပ်ရေး၊ AAM၊ လူငယ်၊ ဆယ်ကျော်သက်အဖွဲ့များသည် ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများကို အများဆုံး လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ရပ်ရွာအတွင်း အရေးကြီးသော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့မှ ချမှတ်ပါသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့နှင့် ရပ်ရွာအတွင်းတွင် အခက်အခဲ ပြဿနာများ မရှိပါ။

ကျေးရွာအတွင်းတွင် ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများအတွက် ဦးတည်ရေးဆွဲထားသည့် စီမံကိန်းများ မရှိသေးပါ။ သို့သော် အရေးပေါ် အခြေအနေများတွင် လိုအပ်လာပါက ကျေးရွာမှ

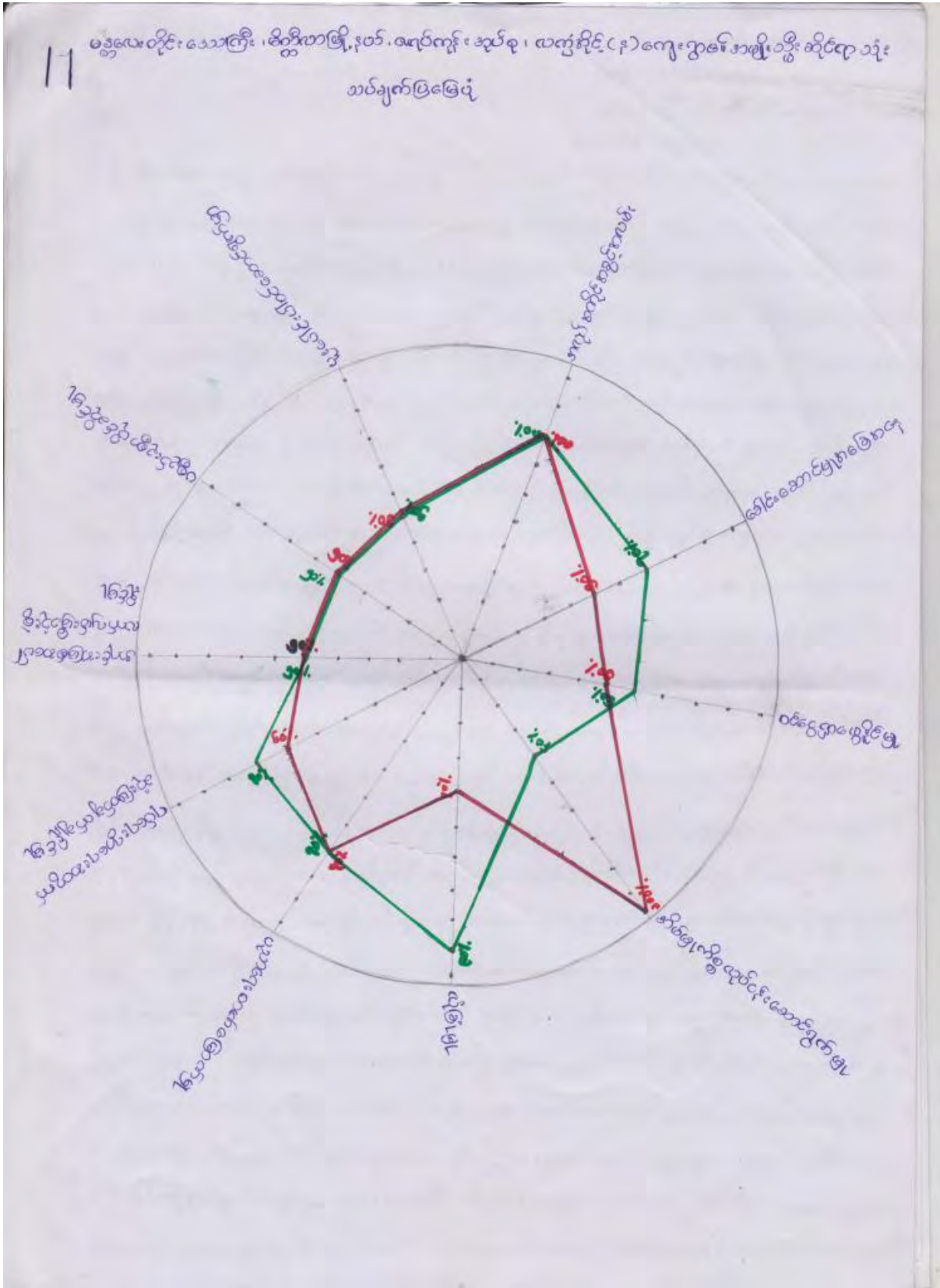
ကူညီထောက်ပံ့ပေးပါသည်။ ကျေးရွာအတွင်းရှိ အဖွဲ့အစည်း အများစုသည် ကျေးရွာ လိုအပ်ချက်အရ ဖွဲ့စည်းထားခြင်း ဖြစ်ပြီး စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းထားခြင်း မရှိပါ။

ရပ်ရွာအတွင်းရှိ သွေးကွဲစေသည့် အရာများ မရှိပါ။ လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ရာတွင် သဘောထားလွဲမှုများ အနည်းငယ်ရှိပါသည်။ အများအားဖြင့် ညှိနှိုင်း လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ ကျေးရွာအတွင်းရှိ သွေးစည်းပေး နိုင်သော အရာများမှာ ဘုရားပွဲ၊ ကထိန်၊ အလှူမင်္ဂလာဆောင်၊ လမ်းပြုပြင်ခြင်း လုပ်ငန်းများ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့သည် အများအားဖြင့် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင် တွေ့ဆုံကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ဘာသာရေး၊ လူမှုရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ကြသည်။

ပါဝင်ပတ်သက်သူများဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း (Stakeholders analysis)

ပါဝင်ပတ်သက်သူများ	အဓိကတာဝန်များ
ရပ်ရွာအတွင်းအဖွဲ့အစည်း	
ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး	ကျေးရွာအတွင်းရှိ အုပ်ချုပ်ရေးကိစ္စများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၊ စည်းကမ်း ထိန်းသိမ်းရေးကိစ္စများ၊ ဥပဒေနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ကိစ္စများအတွက် မြို့နယ်အဆင့်ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် တိုက်ရိုက် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်။
ဂေါပက	ကျေးရွာတွင် ဘာသာရေးကိစ္စများကို အဓိကလုပ်ဆောင်ပါသည်။
မီးသတ်အဖွဲ့	မီးသတ်အဖွဲ့သည် ကျေးရွာမီးဘေးအန္တရာယ်အတွက် အဓိကလုပ်ဆောင်နေကြပါသည်။
လူငယ်	ကျေးရွာတွင် သာရေးနာရေးကိစ္စများကို လူငယ်အဖွဲ့ကလုပ်ဆောင်ပေးပါသည်။
ကျောင်းကော်မတီ	ကျောင်းပညာရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ပါသည်။
ဆယ်ကျော်သက်	ဆယ်ကျော်သက်လူငယ်များအသိပညာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုလုပ်ငန်းများကိုလုပ်ဆောင်ပါသည်။
ဘဝသစ်	အမျိုးသမီးကိုယ်ထူ/ထအဖွဲ့ဖွဲ့ပြီးငွေစုခြင်း၊ ငွေချေးခြင်းနှင့် အသိပညာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကိုလုပ်ဆောင်ပါသည်။
ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ	
AAM	ကျေးရွာ၏လိုအပ်ချက်များကို ကျေးရွာလူထုနှင့်အတူတကွဖော်ထုတ်ပြီးအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများကို လုပ်ဆောင်ပါသည်။
UN Habbit	ကျန်းမာရေးအတွက် အိမ်သာ၊ ရေစစ်အိုးများကိုလုပ်ဆောင်ပါသည်။

၃.၆ ကျား၊ မ ရေးရာ ကွန်ယက်ပြ မြေပုံ ဆန်းစစ်ခြင်း

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

လက်ပံအိုင်ကျေးရွာသည် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ ဇရပ်ကုန်းအုပ်စု အတွင်း တည်ရှိသည်။ လက်ပံအိုင်ကျေးရွာအတွင်းရှိ အမျိုးသမီးများ လက်ရှိအခြေအနေနှင့် အမျိုးသားများ လက်ရှိ အခြေအနေမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

လက်ပံအိုင်ကျေးရွာရှိ အမျိုးသားများ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုမှာ (၅၀%)၊ အမျိုးသမီးများ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုမှာ (၅၀%)ဖြစ်ပါသည်။ ယခင်က အမျိုးသားများသာ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုတွင် ၎င်းတို့သာ ရှိကြောင်း သို့သော် နောက်ပိုင်းတွင် အမျိုးသမီးများကို လက်တွဲခေါ်ယူလာကြောင်း၊ အမျိုးသမီးများသည်လည်း ပိုမိုပါဝင်လာကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် တန်းတူလာပါသည်။

အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းတွင် အမျိုးသား(၈၀%)၊ အမျိုးသမီး (၈၀%) ရှိပါသည်။ ယခင်က အမျိုးသားများသာ အလုပ်အကိုင် ရှိသော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် တန်းတူ လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ သို့သော် ကျား/မ ဝင်ငွေရရှိမှုမှာ အနည်းငယ် ကွာခြားပါသည်။

အမျိုးသမီးများထက် အမျိုးသားများက ပိုမို ဦးဆောင်ကြသည်။ အမျိုးသားများက ဦးဆောင်၍ အမျိုးသမီးများက ပံ့ပိုးကူညီကြသည်။ ထို့အပြင် ရှေးရိုးစွဲ အယူအဆ အနည်းငယ် ရှိသည်။ ထို့အပြင် အမျိုးသားများက နေရာပေးသော်လည်း နေရာမယူရဲခြင်း၊ မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုအားနည်းခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ အမျိုးသား(၇၀%)၊ အမျိုးသမီး(၅၀%)ရှိသည်။

ဝင်ငွေရရှိမှုတွင် အမျိုးသားများက ပိုမိုရရှိသည်။ အမျိုးသားများက ဝင်ငွေရသော အလုပ်များကိုသာ လုပ်ရခြင်း၊ အိမ်ထောင်ဦးစီး နေရာယူထားခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးများသည် ဝင်ငွေ မရသော အိမ်မှုကိစ္စများကိုသာ လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ရာခိုင်နှုန်းမှာ အမျိုးသား(၆၀%)၊ အမျိုးသမီး(၅၀%)ရှိသည်။

အိမ်မှုကိစ္စလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်မှုကို အမျိုးသမီးများက ပိုမို ဆောင်ရွက်ကြသည်။ အကြောင်းမှာ ယင်း အလုပ်ကို အမျိုးသမီးများ အလုပ်ဟု သတ်မှတ်ထားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသား အနည်းငယ်သာ အိမ်မှုကိစ္စများတွင် မိမိတို့ အမျိုးသမီးကို ကူညီကြသည်။ ရာခိုင်နှုန်းမှာ အမျိုးသား(၄၀)၊ အမျိုးသမီး(၁၀၀%) ဖြစ်ပါသည်။

အမျိုးသားနှင့် သမီးတို့သည် ပစ္စည်းဥစ္စာကို ပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ တန်းတူပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ ရာခိုင်နှုန်းမှာ အမျိုးသား(၅၀%)၊ အမျိုးသမီး(၅၀%)ဖြစ်သည်။ တန်းတူဖြစ်သည်။

လုံခြုံမှုတွင် အမျိုးသား(၁၀၀%)၊ အမျိုးသမီး(၄၈%)ခန့် ရှိသည်။ အမျိုးသားများသည် အမျိုးသမီးများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ရင် ဘေးအန္တရာယ် နည်းပါသည်။ အမျိုးသမီးများသည် မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှု အားနည်းခြင်း၊ တစ်ယောက်တည်း မသွားရဲခြင်းတို့ကို ကြုံတွေ့ရသည်။

၃.၇ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများ စွမ်းဆောင်ရည်ကိုခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း

ရာသီဥတုနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာနေထိုင်သလဲ။ အဝတ်ပါးဝတ်ခြင်း၊ အရိပ်ကောင်းနေခြင်း၊ ထန်းရွက် တဲဆောက်ခြင်း၊ ဦးထုတ်ဆောင်း၊ လုံခြုံသောအဝတ်ဝတ်ရန် လက်ရှည်အင်္ကျီ ၊ ထီး၊ ဖိနပ်စသည်တို့ကို ပြုလုပ်ပြီး နေထိုင်ကြပါသည်။

ရပ်ရွာတွင်းရှိ မတူညီသော အဖွဲ့များမှ အပူလွန်ကဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားသလဲ။

မိုးတွင်းခါစားရန် သရက်သီးခြောက်လှန်း၊ ခရမ်းသီးခြောက်၊ ချဉ်ပေါင်သီး၊ ဇီးဖြူသီး၊ ဖက်ပွင့်၊ လက်ပံပွင့်၊ ကြောင်လျာသီး၊ ဟင်းငြုပ်ပွင့် အခြောက်လှန်းသုံးစွဲသည်။ အမဲခြောက်၊ ငါးခြောက်

သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများ

သတင်းအချက်အလက်၊ ဆက်သွယ်ရေးသည် အိမ်ထောင်စုများမှာ သူတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှ ရာသီဥတုလွန်ကဲမှုများအတွက် ဘယ်လိုကာကွယ်ထားနိုင်မလဲ။

- (၁) ခိုင်မာသော အဆောက်အဦများ ဆောက်လုပ်ထားမည်။
- (၂) အာဟာရချက်ပြုတ်စား၍ လောင်စာများ မိုးလုံ၊ လေလုံနေရာတွင်ထားရန်။

၃.၈ ကလေးသူငယ်များ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ

ကလေးများကြုံတွေ့ရသော အခြေအနေများ	ဖြစ်ရသည့်အကြောင်းရင်းများနှင့် အကျိုးဆက်များ	ဖြေရှင်းနိုင်သည့် နည်းလမ်းများ
ကိုယ်ကာယပိုင်းဆိုင်ရာအန္တရာယ်များ	ကစားရင်းနှင့် လက်၊ ခြေထောက်များ ကျိုးခြင်း အလုပ် လုပ်ရင်း လက်/ခြေထောက်များ ကျိုးခြင်း	မိဘများနှင့် ဆရာ/ဆရာမများမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်။
လူမှုရေးဆိုင်ရာ၊အိမ်တွင်းအန္တရာယ်များ	မိခင်၊ ဖခင်များနှင့် စွန့်ပစ်ထားခဲ့ခြင်း၊ မိဘများ၏ ဆူပူရိုက်နှက်မှုများအား ခံရခြင်း၊ (စိတ်အားလုပ်ရသည်။)သားသမီးအချင်းချင်းခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း၊ကျောင်းဆရာ/မ များမှ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း။	မိဘများ၊ကျောင်းဆရာ/မ၊ရပ်ရွာလူကြီးပတ်ဝန်းကျင်မှ ဖေးမကူညီစောင့်ရှောက်ရန်။
ရပ်ရေးရွာရေးတွင်ပါဝင်ခြင်း	ဘာသာရေး လုပ်ငန်းများတွင်သာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရခြင်း။	-ရပ်ရွာလူကြီးများကလေးများအား ရပ်ရွာအရေးကိစ္စများတွင် ပါဝင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်ပေးခြင်း၊မိဘများမှလည်း ပါဝင်စေနိုင်ခြင်း။

စားဝတ်နေရေး အခက်အခဲများ	ကလေးအများစုမှာ အာဟာရပြည့်ဝစွာ မစားရခြင်း၊ ပုံမှန် မစားရခြင်း၊ မိဘများမှ စားဝတ်နေရေး အဆင်မပြေရန်၊	မိဘများ စီးပွားရေး အဆင်မပြေရန်၊
ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာများ	မွေးရာပါ ကိုယ်လက်အင်္ဂါ ချို့ယွင်းခြင်း (မသန်စွမ်း)အပူချိန် လွန်ကဲပြီး ခေါင်းမူး၊ ခေါင်းကို၊ ဖျားနာခြင်း၊	ကျေးရွာရှိ ဆရာနှင့် ဆေးကုသခြင်း၊ ကျန်းမာရေး အသိပညာများ ဟောပြောပွဲများအားပြုလုပ်ပေးခြင်း။
ပညာရေးဆိုင်ရာပြဿနာများ	မိဘများမှ စီးပွားရေး အဆင်မပြေ၍ ကျောင်းထွက်ပြီး မိဘအား မိသားစု အတွက် ငွေရှာပေးရခြင်း၊ အလယ်တန်း၊ အထက်တန်း ကလေးများအတွက် ကျောင်းနှင့်ဝေး၍ လမ်းသွားရခက်ခဲခြင်း၊ ကျူရှင် မတက်နိုင်ရန် အရည်အသွေး မပြည့်မှီခြင်း၊	ကျောင်းသားများအတွက် ပညာရေးစရိတ် ထောက်ပံ့ပေးရန်၊ မိဘများအား ပညာရေးနှင့် သက်ဆိုင်ရာ အသိပညာများပေးခြင်း။
ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ထိခိုက်နိုင်မှုများ	မိုးခေါင်၍ သီးနှံများ မရရှိခြင်း၊ စီးပွားရေး အဆင်မပြေခြင်း၊ စားဝတ်နေရေး ခက်ခဲခြင်း၊ အပူချိန် လွန်ကဲပြီး ရောဂါများ ထူထပ်ခြင်း၊	စိုက်ပျိုးရေး ရရှိရန်၊ စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာ ရရှိရန်၊ သစ်ပင်များ စိုက်မည်၊

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ကလေးတစ်ယောက်၏ ရှင်သန်ကြီးထွားလာပုံကို ပြောပါတယ်။ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေး(၄)ချက်ကို ပြောပါတယ်။ (ရှင်၊ ဖွံ့၊ ကာ၊ ပါ) အသက်ရှင်သန်ခွင့်၊ ဖွံ့ဖြိုးခွင့်၊ အကာအကွယ်စောင့်ရှောက်ခွင့်၊ ပါဝင်ခွင့်အား ပြောပြတယ်။ ဦးဆောင်သူမှ ကလေးများ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် လိုအပ်ဆုံးအရာက ဘာလဲဟုမေးရာ အစားအစာ၊ ရေ၊ နေအိမ်၊ ပညာရေး၊ ကစားခြင်းတွေက လိုအပ်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ဦးခေါင်းမှာဆို ပညာရေးကို ဘေးအန္တရာယ် ဘယ်လိုသက်ရောက်မလဲဟု မေးရာ မှတ်ဉာဏ် မကောင်းတော့တာ၊ မေ့တတ်တယ်၊ ကြောင်သွားတယ်ဟု ပြောပါတယ်။ ကောင်းကျိုး အနေနဲ့ဆိုရင် ဦးခေါင်းဟာ စဉ်းစားတွေးခေါ်နိုင်တယ်၊ အသိဉာဏ်ရှိတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ပါးစပ်(သို့)ဝမ်းဗိုက်မှာရော ဘယ်လို ဖြစ်နိုင်လဲဟုမေးရာ သန့်ရှင်းသော အစားအစာ၊ သန့်ရှင်းသောလေ လိုအပ်တယ်၊ နှလုံးသားမှာဆို ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်လာလျှင် နှလုံးသားဟာ နူးညံ့တယ်၊ သိမ်မွေ့တယ်၊ ခံစားလွယ်တယ်၊ ထိခိုက်လွယ်တယ်ဟု ပြောပါတယ်။ ခြေထောက်မှာဆိုရင်ကော ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကြုံလာလျှင် ဘာတွေလုပ်နိုင်လဲလို့မေးရာ ပြေးနိုင်တယ်၊ အလွယ်တကူ သွားနိုင်တယ်၊ အလုပ် လုပ်လို့ရတယ် ပြောပါတယ်။ ဘေးအန္တရာယ် မကျရောက်မီမှာ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားမယ်၊ လုံခြုံသော နေရာကို သွားမယ်၊ ကျရောက်ပြီးချိန်မှာတော့ ကူညီသင့်တာတွေ ကူညီမယ်၊ ကလေးတွေက ဘယ်လို အခန်းကဏ္ဍတွေမှာ ပါဝင်လဲလို့ မေးရာ လမ်းပြုပြင်၊ သာရေး၊ နာရေးတွေမှာ ပါဝင်တယ်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ကလေးများ ပါဝင်ခွင့် မရှိပါ။ အသိပေးခြင်းလည်း နည်းပါတယ်။ ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ ကျေးဇူးတင်စကား ပြော၍ အစည်းအဝေးကို ရုပ်သိမ်းခဲ့ပါသည်။

၃.၉ ဘေးအန္တရာယ်အတွက် အသင့်ပြင်ထားသော ရပ်ရွာလူထု၏ အကဲဖြတ်ပုံစံ

ဦးဆောင်သူမှ မိတ်ဆက်စကား ပြောပါတယ်။ ပြီးတော့ ရွာ၏ သမိုင်း အနည်းအကျဉ်းကို ပြောပြပါတယ်။ ဦးဆောင်သူမှ ဒီရွာတွင် လွန်ခဲ့သော (၁၀)နှစ်ခန့်က ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ကြုံခဲ့ဘူးသလားဟု မေးရာ အရင်တုန်းက မိုးသီးကြွေတယ်။ လေပြင်းတိုက်တယ်တော့ ကြုံခဲ့ဘူးသလားဟုမေးရာ အရင်တုန်းက မိုးသီးကြွေတယ်။ လေပြင်းတိုက်တယ်တော့ ကြုံဘူးတယ်။ အခုတော့ တစ်နှစ်တစ်ကြိမ်လောက် မိုးခေါင်တယ်။ အပူချိန် ပြင်းလာတယ်။ ကျေးရွာတွင် ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများရှိသလားဟုမေးရာ မရှိကြောင်း ပြောပါတယ်။ အန္တရာယ်ကျရောက်လာလျှင် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားတာတွေရော ရှိလားဟုမေးရာ မီးဘေးအတွက်တော့ မီးချိတ်၊ မီးကပ်၊ သဲ၊ ရေ၊ မီးကင်းစစ်ခြင်းများ ပြုလုပ်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ သူတို့မှာ ဘေးအန္တရာယ်တစ်ခုခု ကျရောက်လာလျှင် ခိုလှုံစရာ နေရာ မရှိပါကြောင်း ပြောပါတယ်။ ရွာမှာရော မိုးရွာတော့မယ်ဆို သဘာဝ အမှတ်အသား လက္ခဏာများ ရှိပါသလားဟု မေးရာ- တောက်တဲ့၊ ပလူ၊ ပုဇင်းအော်ရင် မိုးအခြေအနေကို ခန့်မှန်းရတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ မိုးရေချိန်ကို ကြည့်ဖို့ ကိရိယာတော့ မရှိပါဟု ပြောပါတယ်။ မိုးလေဝသအတွက် ကြိုတင်ထုတ်ပြန် သိရှိနိုင်စေရန် ဘယ်သူတွေနှင့် ဆက်သွယ်ရပါလဲလို့ မေးရာ လက်ကိုင်ဖုန်း၊ အင်တာနက်၊ FM ရေဒီယိုများမှတစ်ဆင့် သတင်းရယူပါသည်ဟု ပြောပါတယ်။ ရပ်ရွာဒေသတွင် ဘေးအန္တရာယ်အတွက် သတင်းအချက်အလက်များအတွက် နည်းလမ်းများ ရှိပါသလားဟုမေးရာ မရှိပါဟု ပြောပါတယ်။ ကျေးရွာတွင် ရာသီဥတုပေါ် မူတည်၍ လိုက်လျောညီထွေသော သီးနှံများ စိုက်ပျိုးပါသလားဟုမေးရာ ရွာမှာတော့ မိရိုးဖလာ သီးနှံကိုပဲ စိုက်ပျိုးတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ (ဥပမာ-ပဲစဉ်းငုံ၊ ပဲဖြူ၊ ငရုတ်၊ ဝါ၊ ပြောင်း) ကျေးရွာတွင် မိုးလေဝသ ခန့်မှန်းတာလို့ သတိပေးတာလို့ ရှိပါသလားဟု မေးရာ သဘာဝ အနေနဲ့တော့ တိရစ္ဆာန်များ၏ အသံဖြင့် ခန့်မှန်းခြင်း ရှိပါတယ်။ ရွာမှာရော သတင်းရယူခြင်း၊ ၁၀ ရက်တစ်ကြိမ် ခန့်မှန်းတာရှိလားဟုမေးရာ သတင်းရယူတာကတော့ ရေဒီယိုက အများဆုံးယူတယ်။ ခန့်မှန်းတာရှိလားဟု မေးရာ သတင်းရယူတာကတော့ ရေဒီယိုက အများဆုံးယူတယ်။ ခန့်မှန်းခြင်းကတော့ မရှိပါဘူးလို့ ပြောပါတယ်။ ဘေးအန္တရာယ်အတွက် သတင်း အချက်အလက်များ ရယူရာတွင် တိုးတက်မှု ရှိပါသလားဟု မေးရာ မရှိပါဟု ပြောပါတယ်။ ပြီးတော့ ဦးဆောင် ဆွေးနွေးသူမှ ကျေးဇူးတင်စကားပြော၍ အစည်းအဝေးကို ရုပ်သိမ်းခဲ့ပါသည်။

၃.၁၀ ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို သုံးသပ်ခြင်း

ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို စစ်ဆေးရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်အား အနည်းအကျဉ်း ပြောပြခဲ့ပါသည်။ ဤကျေးရွာတွင် တရားဥပဒေအရ အကာအကွယ်ပေးထားသော ဧရိယာအတွင်း(သို့) အနီးအနား (သို့) ယင်းသို့သတ်မှတ်သင့်သည် နေရာများတွင် ဆောင်ရွက်နေပါသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ ဟုတ်ပါတယ်ဟု ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ အပင်၊

သက်ရှိမျိုးစိတ်တွေကို အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိပါသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ ရှိပါသည်ဟု ပြန်လည်ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ မူလသစ်တော၊ လူလုပ်သောသစ်တော၊ ခြံမြေ၊ စိုစွတ်သောမြေ၊ ဒီရေတောမြေ အနီးအနီးမှာ ရှိနေလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ မရှိပါဟု ပြန်လည်ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်မှုကို ဖြစ်စေသော သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှင့် သဘာဝအလေ့အထကို ခေါင်းပုံဖြတ်နေသလားဟု မေးခဲ့ရာ မဟုတ်ပါဟု ပြောကြားခဲ့ပါ သည်။ သစ်တောကနေ သစ်တောမဲ့လုပ်ဆောင်မှုအားဖြင့် သစ်တောဆုံးရှုံးအောင် လုပ်နေသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ မဟုတ်ပါဟု ပြန်လည်ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် (ဥပမာ-လမ်း) ပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် တိကျ သော ပထဝီအနေအထား ပြောင်းလဲမှုကို လုပ်နေသလားဟု မေးခဲ့ရာ မဟုတ်ပါဟု ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ တိုးတက်မှု အတွက် ဟင်းသီးဟင်းရွက်ပင်နှင့် သစ်သီးဝလံပင်များကို ရှင်းလင်းသလိုဖြစ်နေသလားဟု မေးခဲ့ရာ မဟုတ်ပါဟု ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ အပင်များ မီးရှို့ခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးနယ်မြေသစ်များအတွက် တိုးတက်မှုကို လျော့ကျစေသလား မေးမြန်းခဲ့ရာ လျော့ကျမှုမရှိပါဟု ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ စီမံကိန်းသည် (ဥပမာ- ရေတွင်းတူးဖော်ခြင်းအားဖြင့်) အခြား မှလာသော မျိုးစိတ်များနှင့် အဆင်ပြေနေသော သဘာဝသက်ရှိစနစ်ကို ပျက်စီးနေပါသလားဟုမေးမြန်းခဲ့ရာ မပျက်စီးပါဟု ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ ပင်လယ်နှင့်ရေနေ ဇီဝသက်ရှိများပေါ်တွင် သက်ရောက်မှုရှိပါသလားဟု မေးမြန်း ခဲ့ရာ ချောင်းခွကျေးရွာလူထုမှ မရှိပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။

ရှေးဟောင်းအမွေအနှစ်များ - သမိုင်းနှင့်ဆိုင်သော ရှေးဟောင်းသုတေသန နယ်မြေဥပဒေအရ တားမြစ် နယ်မြေအနားမှာ ရှိနေလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ မရှိပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားပေးခဲ့ပါသည်။ ရှေးဟောင်းမြို့များအဖြစ် ဖော်ပြသောကမ္ဘာ့အမွေအနှစ်အဖြစ် ရှိနေသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ ကျေးရွာလူထုမှ မရှိပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ ပါသည်။ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း၊ ဘုန်းတော်ကြီးနယ်မြေ၊ ဘုရားကျောင်းတွေကို ပျက်စီးစေသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ မပျက်စီးစေပါဟု ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ လူတွေရဲ့ သုဿန်တွေကို အနှောင့်အယှက်ပေးနေသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ အနှောင့်အယှက်ပေးမှုမရှိပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။

စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် (ဥပမာ - လမ်းပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့်)ထင်ရှားသောနေရာ၊ အဆောက်အဦ၊ သတ်မှတ်ထားသော အမျိုးသား အမွေအနှစ်တွေကို အကျိုးသက်ရောက်စေသလားဟု မေးခဲ့ရာ မရှိပါဟု ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ ယဉ်ကျေးမှု၊ အသက်ရှင်မှုပုံစံ၊ လူနည်းစု တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ ပုံစံကိုပြောင်းလဲစေပါသလားဟုမေးမြန်း ခဲ့ရာ ချောင်းခွကျေးရွာလူထုမှ မပြောင်းလဲစေပါဟု ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ ညစ်ညမ်းမှုများမှ ကာကွယ်ခြင်း - မြစ်ကမ်း၊ စမ်းချောင်းဘေးတွင် လုပ်ဆောင်နေသလား။ မရှိပါ။ ပိုးသတ်ဆေး၊ ဓါတ်မြေဩဇာ၊ ဓါတုပစ္စည်းသုံးပြီး စီမံကိန်းဖွံ့ဖြိုး ဖို့အတွက်လုပ်ပြီး ရေထုနှင့်မြေထုကို ထိခိုက်စေသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ ထိခိုက်မှုမရှိပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါ သည်။ အဆောက်အဦဆောက်ခြင်းမှ ဆူညံသံ၊ အသေးစားရေကာတာ၊ နံရံလုပ်ဖို့ အသုံးပြုသော ပစ္စည်းများသုံး ခြင်းရှိပါသလား။ မရှိပါ။ မြေအောက်ရေအရင်းအမြစ်များကိုသုံးပြီး ရေကိုလျော့နည်းစေခြင်းရှိပါသလားဟု မေးခဲ့ရာ မရှိပါဟု

ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ ဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကိုလုပ်ရင်း ဖွန်မှန်များကို ထုတ်လွှင့်နေသလားဟု မေးမြန်းရာ မထုတ်လွှင့်ပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ ဒီဇယ်အင်ဂျင်များကို သုံးနေသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ ရှိပါသည် (လမ်းပြုပြင်ပါက ကတ္တရာများသုံးရခြင်း၊ ရေတွင်းတူးပါက ရေမောင်းလျှင် စက်ထဲသို့ ဒီဇယ်အင်ဂျင်များ သုံးရသည်) ဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ညစ်ညမ်းမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသလားဟု မေးမြန်း ခဲ့ရာ မရှိပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုနှင့် ပတ်သက်နေသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း အညစ်အကြေး များသည် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိလူများ၏ ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေပါသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ မရှိပါဟု ချောင်းခွကျေးရွာလူထုမှ ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ လူမှုပတ်ဝန်းကျင် - လူမှုပတ်ဝန်းကျင် အသိုင်းအဝိုင်း၏ အစီအစဉ်များ၊ နည်းဗျူဟာများ ထိခိုက်မှုဖြစ်စေပါသလား။ မရှိပါ။ လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း၏ လူနေမှုပုံစံ၊ လုံခြုံမှု၊ စုစည်းမှုတို့ကို ထိခိုက်မှု ဖြစ်စေပါသလားဟုမေးခဲ့ရာ မရှိပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ လူမှုပတ်ဝန်းကျင် အသိုင်းအဝန်းရှိ ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများကို ထိခိုက်မှုများ ဖြစ်စေပါသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ ချောင်းခွကျေးရွာလူထုမှ မရှိပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ ပုံမှန်လူမှုပတ်ဝန်းကျင် အသိုင်းအဝန်း လူမှုပတ်ဝန်း ကျင်ရှိ သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေပါသလား။ ကောင်းမွန်စေမှုရှိပါသည်။ ရေဆိုးမြောင်းစနစ်များ၊ ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းများကို ပိုမိုကောင်းမွန် စေပါသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ ကောင်းမွန်မှုရှိပါ သည်ဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ အများပြည်သူနှင့် လုပ်ဆောင်သည့် ဝန်ထမ်းများအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန် ပါသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ ကောင်းမွန်ပါသည်ဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ ရိုရင်းစွဲသဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အရင်းအမြစ်များအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်လာမည်ဟု ထင်ပါသလား။ ထင်ပါသည်။

၄။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်မှု သတင်းအချက်အလက်များ

၄.၁ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ရာသီဥတုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကို အဆင့်ခွဲခြားခြင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

ဘေးအန္တရာယ် များ	အကြိမ် (ကြိမ်ရေ)	ရာသီ	ကျရောက် ချိန်တွင်း ကာလ	ပြင်းအား	အရှိန်	သတိပေးချက် (မဖြစ်မီ)	သတိပေးခ ျက် (ဖြစ်ပြီး)	သက်ရေ ဘက်မှုအာ ့း	သက်ရော က်မှုအတို ့းအတာ	နှိုင်းယှဉ်ချ က်
မီးဘေး	XX	X	X	XX	XX	XX	XXX	XXX	XXX	၁၉
သောက်သုံးရေ ရှားပါးခြင်း	X	X	XX					XXX	X	၈
မိုးခေါင်ခြင်း	XX	XX	XXX			X	X	XX	XX	၁၃
တိရစ္ဆာန်များ ရောဂါကျခြင်း	X	XX	XXX			X		X	X	၉
လမ်း	X	X	XX					XX	XX	၈

ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာသုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ရှေးဦးစွာ ကျေးရွာမှ လူထုများနှင့် Fellow များ မိတ်ဆက်ကြပါသည်။ ထို့နောက်ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်း နှင့် ဘေးအန္တရာယ်ခံနိုင်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းအကြောင်း ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် အဖွဲ့ခွဲ၍ အဖွဲ့လိုက်ဆွေး နွေးကြပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်များကို အဆင့်ခွဲခြားဖြင့် ဆွေးနွေးရာတွင် အပူလွန်ကဲခြင်း၊ အအေးဒဏ်ခံနိုင်ခြင်း၊ ရာသီဥတုဒဏ်ခံနိုင်သော မျိုးစေ့များပြောင်းစိုက်ဖို့လိုအပ်ခြင်းနှင့် အဓိကကျသော အကြောင်းအရာများမှာ (၁) မီးဘေး (၁၉)၊ တိရစ္ဆာန်များရောဂါကျခြင်း (၉)၊ သောက်သုံးရေ ရှားပါးခြင်း၊ (၈) ၊ လမ်း (၈) ၊ မိုးခေါင်ခြင်း (၁၃) ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်လျှင် ခိုလှုံရန်အတွက် ခိုင်ခန့်သော အဆောက်အဦမရှိခြင်းတို့က ယခုလတ်တလောမှာ နှစ်တိုင်းလိုလိုပင် ဖြစ်နေကြပါသည်။ ရာသီဥတုမမှန်တာက သစ်ပင်တွေခုတ်ထွင်းပစ်လို့၊ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်တာတွေဖြစ်တယ်။

ရာသီဥတုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကို အဆင့်ခွဲခြားခြင်း

ရာသီဥတု မမှန်တာက သစ်ပင်တွေခုတ်ထွင်းပစ်လို့၊ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်တာ တွေဖြစ်တယ်။ ရာသီဥတုမှန်ကန်ရန်အတွက် သစ်ပင်တွေ ပြန်စိုက်ဖို့လိုအပ်တယ်။ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်ခြင်းကြောင့် ကြုံတွေ့နေ သောအခက်ခဲပြဿနာများမှာ ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှော၊ မျက်စိမှန်ခြင်း၊ ဝေခြင်းနှင့် အပူချိန်လွန်ကဲခြင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

- (၁) မီးလောင်ခြင်းတို့ကြောင့် အိုးအိမ်ပျက်စီးမှုများရှိခြင်း။
- (၂) တိရစ္ဆာန်များတွင် ကျရောက်သည့် ရောဂါများပေါင်ပုတ်၊ လက်ပုတ်၊ ခွာနာ၊ လျှာနာ
- (၃) သောက်သုံးရေရှားပါးခြင်းကြောင့် ဝေးလံသောနေရာများသို့ သွားရောက်ရေခပ်ရခြင်း၊ အချိန်ကုန်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းတွင် အချိန်လျော့လုပ်ရခြင်း။
- (၄) လမ်းမကောင်းခြင်းကြောင့် မိုးရာသီတွင် လမ်းသွားရာတွင် အခက်ခဲဖြစ်ခြင်း
- (၅) မိုးခေါင်ခြင်းကြောင့် သောက်သုံးရေဖူလုံမှုမရှိခြင်း၊ စားဝတ်နေရေးခက်ခဲခြင်း

ဘေးအန္တရာယ်အဆင့်ခွဲ သတ်မှတ်ရာတွင် မီးဘေးဖြစ်ခြင်းမှာ အဆင့်(၁)၊ မိုးခေါင်ခြင်း အဆင့်(၂)၊ တိရစ္ဆာန်များတွင် ကျရောက်သည့်ရောဂါ အဆင့်(၃)၊ သောက်သုံးရေရှားပါးခြင်းနှင့် လမ်းမကောင်းခြင်းအဆင့် (၄) တို့မှာ နောက်ဆုံး တို့ဖြစ်ပါသည်။

၄.၂ ကာလတိုပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း

မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို အတည်ပြုခြင်း

စဉ်	သမိုင်းအချက်အလက် (ဥတု ရာဇဝင် မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဥပဒေ)	မကြာသေးခင်ကာလ (၁-၂ လ)	လက်ရှိဖြစ်ပေါ်မှု	ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်မှု	မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက် (မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဥပဒေ၏ ခန့်မှန်းချက်)	ဆုံးဖြတ်ချက်	တစ်ဆက်တည်းစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း
၁။	လက်ပံအိုင်ကျေးရွာတွင် မိုးခေါင်ခြင်း၊ အပူချိန်လွန်ကဲခြင်း၊ တပေါင်း၊ တန်ခူး၊ ကဆုန်	နေအရမ်းပူတယ်၊ အရင်နှစ်ကထက် ဒီနှစ်က ပိုပြီးပူပြင်းလာတယ်	ရေတွင်းရေရှားလာခြင်း - တိရစ္ဆာန်တွေအတွက်အစားရစားရား - ပါးလာခြင်း။	ကဆုန်လနယုန်လဆန်းမိုးစရွာမယ်၊ ပုံမှန်ရွာသောလမှာဝါဆို၊ဝါခေါင်တော်သလင်းလတွေမှာ မိုးရွာမယ်	-ယခုရှိသော ရေတွင်းများအား ပြန်လည်ပြုပြင်ပြီး မွန်းမံခြင်းများပြုလုပ်ခြင်း -	-အုပ်ချုပ်ရေးမှူးကော်မတီဝင်များ -	လက်ပံအိုင်ကျေးရွာတွင် မိုးခေါင်ခြင်း၊ အပူချိန်လွန်ကဲခြင်း

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

လက်ပံအိုင် ကျေးရွာသည် သမိုင်းအချက်အလက်အရ မိုးလေဝသ နှင့်ဇလဗေဒအရ မိုးခေါင်ခြင်း၊အပူချိန်လွန်ကဲခြင်းများဖြစ်ခဲ့ပါသည်။မကြာသေးခင်ကာလက အလွန်ပူပြင်းပြီး ခြောက်သွေ့ခြင်း၊ မိုးပုံမှန်မရွာခြင်းများဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ လက်ရှိအခြေအနေမှာ နေအရမ်းပူခြင်း၊ အရင်နှစ်ကထက် ဒီနှစ်ပိုပြီး အပူချိန်လွန်ကဲလာခြင်းများနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ၎င်းကြောင့် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နိုင်သော အခြေအနေများမှာ ရေတွင်းရေကန်များတွင် ရေများရှားပါလာခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်များအတွက် အစားရစားရားကို ခက်ခဲစွာရှာဖွေရခြင်းများ ဖြစ်နေပါသည်။ မိုးလေဝသ ခန့်မှန်းချက်များ အနေဖြင့် ကဆုန်၊ နယုန်လဆန်းများတွင် မိုးများပုံမှန်ရွာသွန်းလာပြီး ဝါဆို၊ဝါခေါင်များတွင် မိုးများပိုများစွာ ရွာသွန်းလျှက်ရှိပါသည်။ ကျေးရွာကော်မတီများအနေဖြင့် ယခုရှိနေသောရေတွင်းများကို ပြန်လည်မွမ်းမံခြင်း၊ ပြုပြင်ခြင်းများပြုလုပ်ရန်ပြီး ၎င်းအရာများကို ရေရှည်တည်တံ့အောင် စောင့်ကြည့်ရမည့်တာဝန်များ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ ရွာသူ/သားများသာ ဖြစ်ကြသည်ဟုဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့ပါသည်။

၅။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့် ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်းများ

၅.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်များကို ဦးစားပေးအဆင့် သတ်မှတ်သည့် ဇယား(Pair Wise Ranking)

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု	မီးသတ်သင်တန်း	တိမွေးကုသင်တန်း	ဆည်	ကန်	ရေကျော်	မြေသားလမ်း	သစ်ပင်စိုက်	စုစုပေါင်း	အဆင့်
မီးသတ်သင်တန်း		တိမွေးကု	ဆည်	ကန်	ရေကျော်	မြေသားလမ်း	သစ်ပင်စိုက်	၀	၇
တိမွေးကုသင်တန်း			ဆည်	ကန်	ရေကျော်	လမ်း	သစ်ပင်စိုက်	၁	၆
ဆည်				ဆည်	ဆည်	လမ်း	ဆည်	၅	၂
ကန်					ကန်	လမ်း	ကန်	၄	၃
ရေကျော်						လမ်း	ရေကျော်	၃	၄
မြေသားလမ်း							လမ်း	၆	၁
သစ်ပင်စိုက်								၂	၅

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

လက်ပံအိုင်ကျေးရွာရှိ အခက်အခဲပြဿနာများကို ထုတ်၍ ဖြေရှင်းသည့် နည်းလမ်းအစဉ်ကို (၁၁:၃၀)မှ စတင်ပါတယ်။ ဦးဆောင်သူမှ ယခင် မြေပုံများရေးဆွဲရာတွင် မီးလောင်ခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်း၊ သောက်သုံးရေရှားပါးခြင်း၊ လမ်းမကောင်းခြင်း၊ တိ/မွေးကုသင်တန်း လိုအပ်ခြင်းများရှိကြောင်း ပြောပါတယ်။ မီးလောင်ခြင်းကို ဘယ်လိုလုပ်မလဲမေးရာ မီးသတ်များကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရမှာဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ တိမွေးကုသင်တန်းလည်း လိုအပ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ သောက်သုံးရေရှားပါးခြင်းကို ဆည်တက်ခြင်း၊ ကန်တက်ခြင်းများလုပ်ဆောင်မှာ ဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ လမ်းမကောင်းသောကြောင့် မြေသာဘောင်တင်ခြင်း၊ လမ်းပြင်ခြင်း၊ ရေကျော်လုပ်ခြင်းများ ရှိနိုင်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ မိုးခေါင်ခြင်းအတွက် သစ်ပင်စိုက်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ထို့နောက် ဖြေရှင်းမည့်နည်းလမ်းဖြစ်တဲ့ တိမွေးကု၊ ဆည်၊ ကန်၊ ရေကျော်တို့ကို မြေသားလမ်း၊ သစ်ပင်စိုက်၊ မီးသတ်သင်တန်းကို နှိုင်းယှဉ်ရာ လမ်းကအဆင့်(၁)၊ ဆည်က အဆင့်(၂)တို့ကို သတ်မှတ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ရေကျော်ကို ကန်ကို(၃)၊ သစ်ပင်စိုက်တာ(၅)၊ တိမွေးကုသင်တန်း(၆)၊ မီးသတ်သင်တန်း(၇)တို့ကို သတ်မှတ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ အစည်းအဝေးကို (၁၁:၀၀)မှာ ရုပ်သိမ်းလိုက်ပါတယ်။

၅.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်များကို ဦးစားပေးအဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း (Ranking with Cost/benefits tool)

အကြောင်းအရာ	စီးပွားရေး	ရမှတ်	လူမှုရေး	ရမှတ်	ပတ်ဝန်းကျင်	ရမှတ်	စုစုပေါင်း
လမ်း	သိန်း(၂၀၀) အရောင်းအဝယ် အဆင်ပြေလာမယ်၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ပေါများလာမယ်	၂	ချိတ်ဆက်မှုတွေ ရလာမယ်၊ အဖွဲ့အစည်းတွေ နဲ့လည်း ချိတ်ဆက်လာနိုင် တယ်၊ ကျေးရွာရဲ့ ကျန်းမာရေးကိစ္စ များတွင် လွယ်ကူလာတယ်	၂	ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ရွာများ သွားလာရလွယ်ကူလာ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ရွာများအားလုံးအတွက် အကျိုးအမြတ် ဖြစ်ထွန်းနိုင်	၃	၇
ကန်	ကုန်ကျစရိတ်(၃၀) သိန်း မိုးလေဝသမှန်လ ၁၅၅ စီးပွားရေးတွေ အဆင်ပြေလာ	၂		၁	စိမ်းလန်းစိုပြေလာမယ်	၂	၅
သစ်ပင်စိုက်	ကုန်ကျစရိတ်(၃၀) သိန်း မိုးလေဝသ မှန်လာ၍ စီးပွားရေးတွေ အဆင်ပြေလာ	၂	-	၁	စိမ်းလန်းစိုပြေလာမယ်	၂	၅
တိမွေးကုသင်တန်း	ကုန်ကျစရိတ်(၅) သိန်း၊ မွေးမြူရေးပိုပြီး အားကောင်းလာ ခင်း၊ စားဝတ်နေရေး အဆင်ပြေလာ	၃	ရပ်ရွာအတွင်း တိရစ္ဆာန်များအား အလွယ်တကူ ဆေးကုသနိုင်၊ ဆေးဖိုးဝါးခ သက်သာလာ	၃	တိရစ္ဆာန်များ ရောဂါကျရောက်မှု နည်းလာ၊ အဆင်ပြေလာတယ်	၃	၉

သုံးသပ်ချက် အကျဉ်းချုပ်

ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်များကို ဦးစားပေးအဆင့် သတ်မှတ်ခြင်း၊ အစီအစဉ်ကို (၂:၃၀)မှာ စတင်ပါတယ်။ ဦးဆောင်သူသမ္မတ ကျေးရွာမှ လုပ်ဆောင်ရန် ရွေးချယ်ထားသော ဖြေရှင်းမည့် နည်းလမ်းများကို ပြောပါတယ်။ ထို့နောက် ဇယားတွင် ပါဝင်သော လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်တို့တွင် ဘယ်လို အကျိုးကျေးဇူးတွေ ရနိုင်သလဲ၊ ၎င်းကို ဖြေရှင်းခြင်းဖြင့် ဘယ်လောက် ကုန်ကျနိုင်သလဲကို ရှင်းပြပါတယ်။ လမ်းကို စတင်ရေးဆွဲရာ စီးပွားရေးမှာ ဘယ်လောက်ကုန်ကျနိုင်သလဲမေးရာ (၂၀၀)သိန်းခန့် ကုန်ကျနိုင်ကြောင်း၊ ဦးထွန်းလူ ပြောပါတယ်။ ကောင်းကျိုး ဘာတွေရှိသလဲမေးရာ ကူးသန်းရလွယ်ကူတယ်၊ သီးနှံများ ရောင်းရလွယ်ကူလာမယ်လို့ ဒေါ်ရွှေမိက ပြောပါတယ်။ ဆိုးကျိုးရှိသလား မေးရာ မရှိကြောင်း

ပြောပါတယ်။ ရေတိုက်စားမှုကြောင့်သာ ပျက်စီးကြောင်း ပြောပါတယ်။ ရမှတ်(၂)မှတ်ပေးကြောင်း ပြောပါတယ်။ လူမှုရေး လုပ်ငန်းတွင် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အလွယ်ချိတ်ဆက်နိုင်၊ သာရေးနာရေး၊ ကျန်းမာရေးကိစ္စများတွင် လွယ်ကူလာတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ဆိုးကျိုးကိုမေးရာ ဆိုင်ကယ်မှောက်မှုများရှိလာနိုင်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ (၂)မှတ်သာပေးကြောင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အကျိုးကျေးဇူးကို မေးရာ ဆိုးကျိုးမရှိကြောင်း၊ ကောင်းကျိုးကတော့ ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှု မရှိကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဆည်ကို လုပ်ရာတွင် (၅၀)သိန်းခန့် ကုန်ကျနိုင်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ အကျိုးအမြတ်ကို တွက်ရာ သောက်သုံးရေ ရလာကြောင်း၊ လယ်စိုက်လာနိုင်ကြောင်း၊ လယ်များတွင် သီးနှံများ စိုက်စားနိုင်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ရမှတ်ကို( )ပေးကြောင်း ပြောပါတယ်။ ကန်ကို မေးရာတွင် တောင်ခြေကန်ကို ပြန်ဆယ်ချင်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ကုန်ကျငွေ ဘယ်လောက် ရှိသလဲမေးရာ သိန်း(၃၅)ခန့် ကုန်ကျနိုင်ကြောင်း၊ စီးပွားရေးအနေနှင့် ပတ်သက်၍ ဘာအကျိုးအမြတ်တို့ကို ရနိုင်သလဲမေးရာ ကျွဲ၊ နွား၊ တိရစ္ဆာန် သောက်သုံးရေ ပေါများလာမယ်၊ မွေးမြူရေးအတွက် အဆင်ပြေလာမယ်၊ ဆိုးကျိုးကိုမေးရာ မရှိတော့ကြောင်း ရမှတ် ( ) မှတ်ပေးကြောင်း ပြောပါတယ်။ လူမှုရေးတွင် ပြဿနာမရှိကြောင်း အကျိုးရလဒ်သာ ရှိကြောင်း (၃)မှတ်သာ ရရှိကြောင်း ပြောပါတယ်။ ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုနည်းကြောင်း၊ ရမှတ်(၃)မှတ် ပေးထားကြောင်း ပြောပါတယ်။ သစ်ပင်စိုက်ခြင်းကို မေးရာ သိန်း(၃၀)ခန့် ကုန်ကျနိုင်ကြောင်း၊ စီးပွားရေးအတွက် အဆင်ပြေလာကြောင်း၊ လူမှုရေးနှင့် ပတ်သက်လို့ ဘာမှ မရှိကြောင်း၊ ရမှတ်(၃)ပေးကြောင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် စိမ်းလန်းစိုပြေလာကြောင်း၊ မိုးလေဝသ မှန်ကန်လာမယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ရမှတ်(၂)မှတ်သာထားကြောင်း ပြောပါတယ်။ တိမွေးကုကို ဆက်ပြောရာ ဘယ်လိုလုပ်ချင်သလဲမေးရာ ဘယ်လောက်ကုန်ကျနိုင်သလဲမေးရာ သိန်း(၅)ခန့် ကုန်ကျနိုင်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ မွေးမြူရေးကို ပိုမိုမွေးလာကြောင်း၊ စားဝတ်နေရေး အဆင်ပြေလာနိုင်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ လူမှုရေးတွင် အချင်းချင်း ရင်းနှီးလာကြောင်း (၃)မှတ်ပေးကြောင်း ပြောပါတယ်။ မီးသတ်ကို ဘယ်သူတွေ လုပ်မှာလဲမေးရာ မလုပ်တော့ဘူးလို့ ပြောပါတယ်။

၆။ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု အစီအစဉ် (Action Plan)

ဖော်ပြချက်	လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု	ဦးတည်မှု	ဘယ်လိုဆောင်ရွက်မလဲ	ဘယ်မှာဆောင်ရွက်မလဲ	ဘယ်သူတွေလုပ်မှာလဲ	ငွေကြေး	ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေနှင့်ခန့်မှန်းချက်	အချိန်
လမ်း	ကျေးရွာနှင့်ဆက်လမ်းပြုပြင်ခြင်း	ကျေးရွာတစ်ရွာလုံး	ကျေးရွာမှ လုပ်အားစိုက်၊ NGO ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ချိတ်ဆက်ခြင်း၊ စက်များ ငှားရမ်းခြင်း	ကျေးရွာမှ ခရိုင်ချင်းဆက်လမ်းအထိ (ရွာတောင်ဘက်)	ကော်မတီ	သိန်း(၂၀၀)	စိုက်ပျိုးချိန်မရ	တပို့တွဲ၊ တပေါင်း (၂၀၁၆)
ကန်	ကျေးရွာမြောက်ဘက်၊ တောင်ခြေကန် ပြုပြင်ခြင်း	ကျေးရွာတစ်ရွာလုံး ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း	လုပ်အားစိုက် စက်ငှားခြင်း၊ ချိတ်ဆက်ခြင်း	ရွာမြောက်ဘက် တောင်ခြေ(ကန်)	ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ	(၃၅)သိန်း	ကန်ပေါက်နိုင်တယ်၊ အန္တရာယ်ရှိ	တပို့တွဲ၊ တပေါင်း
သစ်ပင်စိုက်ခြင်း	နှစ်စဉ် သစ်ပင်စိုက်ခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်း	ကျေးရွာတစ်ရွာလုံး	သစ်တောဌာနနှင့် ချိတ်ဆက်မယ်၊ စီမံကိန်း(၇)ရွာနဲ့ ချိတ်ဆက်မယ်	ရွာအနောက်ဘက်	ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ	(၃၀)သိန်း	တောမီးလောင်ခြင်း၊ ရေလုံလောက်စွာ မရခြင်း	ကဆုန်၊ နယုန်
တိမွေးကုသင်တန်း	မွေးမြူရေးဆိုင်ရာ အသိပညာများ ထောက်ပံ့ပေးခြင်း	တိရစ္ဆာန်များအတွက်	သင်တန်း(၃)ရက်	ကျေးရွာအတွင်း	ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ	(၅)သိန်း	သင်တန်းသားမရှိ/နည်း	တပို့တွဲ၊ တပေါင်း
စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာ သွင်းအားစုနှင့် ပိုးကျခြင်း	စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာ၊ မျိုးကောင်းမျိုးသန့်နှင့် သွင်းအားစုများ ထောက်ပံ့ခြင်း	တောင်သူ	ကျေးရွာအတွင်း နည်းပညာသင်တန်းပေးခြင်း၊ ထောက်ပံ့ပေးခြင်း	ကျေးရွာ	ကော်မတီ	(၂၅)သိန်း	ရာသီဥတု မမှန်ခြင်း	နယုန်၊ ဝါဆို
အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း နည်းပညာနှင့် အရင်းအနှီးများ ထောက်ပံ့ခြင်း	လက်လုပ်လက်စား	ကျေးရွာရှိ လူငယ်များအား စက်ချုပ်သင်တန်း၊ ဆိုင်ကယ်ပြင်သင်တန်း တက်ရောက်ခြင်း	မိတ္ထီလာ	ကော်မတီ	(၂၅)သိန်း	လတ်တလော စားဝတ်နေရေး ဖြေရှင်းနေရသည့် အတွက် မရနိုင်	ဒီဇင်ဘာ	

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း အစီအစဉ်ကို ( ) တွင် စတင်ပါတယ်။ ထို့နောက် ကိုရိုနာဗိုင်းဇပ်စ်မှ ဇယားတွင် ပါဝင်သော အချက်များကို ရှင်းပြတယ်။ ထို့နောက် လမ်းကို တွက်ချက်ရာ ကျောက်ခင်းလမ်းလုပ်ချင်ကြောင်း၊ ဦးတည်မှုက တစ်ရွာလုံးကို ဦးတည်ကြောင်း၊ ကျေးရွာမှ လုပ်အားစိုက်မှာဖြစ်ကြောင်း ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ၊ NGO များ၊ အစိုးရဌာနများနှင့် ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်မှာဖြစ်ကြောင်း၊ စက်များ ငှားရမ်းလုပ်ဆောင်မှာ ဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်သူတွေက လုပ်မှာလဲမေးရာ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီက လုပ်ဆောင်မှာဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ သိန်း(၂၀၀)ခန့် ကုန်ကျနိုင်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်အချိန်မှာ ဖြစ်နိုင်သလဲမေးရာ ၂၀၁၆ တပို့တွဲ၊ တပေါင်းတွင် လုပ်ဆောင်မှာ ဖြစ်ကြောင်း၊ မိုးတွင်းမှာ မရနိုင်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ကန်ကို ဆက်လက်မေးရာ ကန်တိုးချဲ့ခြင်း၊ ဆယ်ခြင်းများရှိကြောင်း ပြောပါတယ်။ ကျေးရွာ တစ်ရွာလုံးနဲ့ ဘုန်းကြီးကျောင်းကို ဦးတည်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ကျေးရွာမှ လုပ်အား စိုက်ရကြောင်း၊ စက်ငှားရမှာဖြစ်ကြောင်း၊ အခြား အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချိတ်ဆက်ရမှာ ဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်နေရာမှာ ဆောင်ရွက်မလဲပြောရာ ရွာမြောက်ဘက် တောင်ခြေကန်ကို ဆည်မှာဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်နေရာမှာ ဆောင်ရွက်မလဲပြောရာ ရွာမြောက်ဘက် တောင်ခြေကန်ကို ဆယ်မှာဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီမှ လုပ်ဆောင်မှာဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ (၃၅)သိန်းခန့် ကုန်ကျနိုင်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ကန်ပေါက်နိုင်တယ်။ အန္တရာယ်ရှိတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ တပို့တွဲ၊ တပေါင်းတို့တွင် လုပ်ဆောင်မှာ ဖြစ်ကြောင်း၊ ပြောပါတယ်။ သစ်ပင်စိုက်ခြင်းကို တစ်ရွာလုံး လုပ်ဆောင်မှာဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်လို ချိတ်ဆက်မလဲပြောရာ သစ်တောဌာနနှင့် ချိတ်ဆက်မှာ ဖြစ်ကြောင်း၊ စီမံကိန်း(၇)ရွာနှင့် ချိတ်ဆက်မှာဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်နေရာမှာလဲမေးရာ ရွာအနောက်ဘက်မှာ စိုက်မှာဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်သူတွေ လုပ်မလဲမေးရာ ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီမှ ဖြစ်ကြောင်း ပြောပါသည်။ သိန်း(၃၀)ခန့် ကုန်ကျနိုင်ပြောပါတယ်။ ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေကိုမေးရာ တောမီးလောင်ခြင်းများ ရှိကြောင်း၊ ရေလုံလောက်စွာ မရှိကြောင်း ပြောပါတယ်။ ကဆုန်၊ နယုန်တို့တွင်သာ စိုက်ပျိုးမှာ ဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ တိမွေးကုသင်တန်း ကုန်ကျစရိတ်တွက်ရာ သင်တန်း(၃)ရက် ပေးမှာဖြစ်ကြောင်း၊ တိရစ္ဆာန်များကိုသာ ရည်ရွယ်ကြောင်း သင်တန်းပေးမယ့်သူရှိကြောင်း ပြောပါတယ်။ ကျေးရွာ အတွင်းရှိ လူများကိုသာ ပေးမှာဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီမှ လုပ်ဆောင်မှာဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ (၅)သိန်း ကုန်ကျမှာဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ သင်တန်းသား တက်မယ့်သူ ရှာရမှာ ဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ တပို့တွဲ၊ တပေါင်းတို့တွင်မှ အလုပ်အားကြောင်း ပြောပါတယ်။ အစည်းအဝေးကို ညနေ(၄:၅၀)တွင် ရုပ်သိမ်းခဲ့ပါသည်။

၇။ နိဂုံးချုပ်

လက်ပံအိုင်ကျေးရွာ၏ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီအနေဖြင့် ရပ်ရွာဘေး ဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်နှင့် အစီရင်ခံစာ ကိုဖြန့်ဝေပေးရန် ဝတ္တရားရှိပါသည်။ ရပ်ရွာလူငယ်အုပ်စုနှင့် စာသင်ကျောင်းများ အပါအဝင်ရပ်ရွာ လူထုများအကြားတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဝေငှရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာကို မြို့နယ်အဆင့်အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာဌာနများနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင် သင့်ပါသည်။ မြို့နယ်အဆင့်ဌာနဆိုင်ရာများ အနေဖြင့်လည်း ရပ်ရွာလူထု၏ ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့်ရွေးချယ်ထားသောလုပ်ငန်းအစီအစဉ် (community resilience action plan) ကို ကောင်းစွာသိရှိထားလျှင် ရပ်ရွာလူထုအတွက် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းတည် ဆောက်ရာတွင် ပိုမိုအဆင်ပြေနိုင်ပါမည်။

အခြားသော ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများသို့ မဟုတ် ရပ်ရွာအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် လည်း ပိုမိုကောင်းမွန်သော စီမံကိန်း ပုံစံများ ရေးဆွဲနိုင်ရန်နှင့် သင်တန်းများပြုလုပ်ပေးနိုင်ရန်ကျိအစီရင်ခံစာကိုလေ့လာနိုင်ပါသည်။

ရပ်ရွာလူထုအနေဖြင့်လည်း အစီရင်ခံစာတွင်ပါဝင်သော ကျေးရွာ၏ အဓိက ဘေးအန္တရာယ်များကို သိရှိထားပြီး၊ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ရန်၊ အမျိုးမျိုးသော ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများကို တုန့်ပြန်နိုင်ရန် နားလည်ထားသင့်ပါသည်။ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်မှ အမျိုးမျိုးသော လုပ်ဆောင်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရာတွင် ရပ်ရွာလူထုသည် မိမိ၏တာဝန်များကို ကောင်းစွာသဘောပေါက်နားလည်သင့်ပါသည်။

၈။ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အချက်အလက်ပြုပြင်ခြင်း

ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများအား မိမိကျေးရွာတွင် ဆန်းစစ်မှုကို နှစ်စဉ်သုံးသပ်လေ့လာကာ သတင်းအချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်မည် ဖြစ်သည်။ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်သည့် လုပ်ငန်းများကို လုပ်ငန်းစောင့် ကြပ်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့က အစဉ်စောင့်ကြည့် အကြံပြုမည်ဖြစ်ပြီး လစဉ်အစည်းအဝေး များလည်း ပြုလုပ်မည်ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်းကာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းအား လျော့ချရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ရံပုံငွေရှာဖွေရေး လုပ်ဆောင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီဝင်များ ပုံမှန်အစည်း အဝေးကို ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အတူအခက်ခဲများ အောင်မြင်မှုများ လိုအပ်ချက်များအား လစဉ်အစည်းဝေးပြုလုပ်ပြီး ဆွေးနွေးသွားမည်။ ဌာနဆိုင်ရာများ နှင့်လည်း ချိတ်ဆက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပြင်ပနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်းများကို အစဉ်စောင့်ကြည့်လုပ်ဆောင်သွားမည်။ လုပ်ငန်းများ ရေရှည်တည်တံ့စေမည့် နည်းလမ်းများဖြင့် လုပ်ဆောင်သွားမည်။

၉။နောက်ဆက်တွဲများ

- နောက်ဆက်တွဲ (၁): ရပ်ရွာအခြေပြုကြိုတင်သတိပေးစနစ်စစ်ဆေးမှုပုံစံ
- နောက်ဆက်တွဲ (၂): ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကိုစစ်ဆေးခြင်း
- နောက်ဆက်တွဲ (၃): ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီစာရင်း

- ဦးမောင်ပြည့် - ဥက္ကဋ္ဌ
- ဦးထွန်းလူ - အတွင်းရေးမှူး
- ဦးပေါမောင် - အတွင်းရေးမှူး
- ဦးမောင်ဖြူ - ရပ်မိရပ်ဖ
- ဒေါ်ရွှေစိ - စာရင်းကိုင်
- မအေးသီ - အဖွဲ့ဝင်
- မခင်ဆန်း - အဖွဲ့ဝင်
- မောင်အောင်ချစ်မင်း - အဖွဲ့ဝင်

ကော်မတီ၏ တာဝန်၊ ဝတ္တရားများ

- ဥက္ကဋ္ဌ - ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးတာဝန်များကို အတူတကွလုပ်ဆောင်ရသည်။
- နာယက - အဖွဲ့အစည်းရေရှည်တည်တံ့ရေးအတွက် လုပ်ငန်းများကို အကြံဉာဏ်ပေးရသည်။
- အတွင်းရေးမှူး - ဥက္ကဋ္ဌနှင့်အတူကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးတာဝန်များကို လုပ်ဆောင်ခြင်း။ဥက္ကဋ္ဌမရှိလျှင် ဥက္ကဋ္ဌတာဝန်ယူရသည်။
- စာရင်းကိုင် - လုပ်ငန်းကိစ္စများကို လုပ်ဆောင်ရာတွင် စာရင်းဇယားများကို သေချာစွာရေးသွင်းခြင်း။ရှင်းပြခြင်း။
- စာရင်းစစ် - လုပ်ငန်းတစ်ခုပြီးတိုင်းငွေစာရင်းများကို မှန်မမှန်စစ်ဆေးပေးရပါသည်။
- အဖွဲ့ဝင် - လိုအပ်သောအခန်းကဏ္ဍများတွင် ကျရနေရာကနေ တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ရပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ (၄): အရေးပေါ်ဆက်သွယ်ရန်ဖုန်းနံပါတ်များ

၀၉ ၉၉၇၁၀၅၉၂၈၂ ဦးမောင်ပြည့် (အပြောင်းအလဲရှိနိုင်သည်)

ပုံစံ ၁၅။ ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို စစ်ဆေးခြင်း

ရည်ရွယ်ချက်

စီမံကိန်းဝင်ရွာများအနေဖြင့်မိမိတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိသဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ထုတ်ယူအသုံးပြုရာတွင် ထိန်းသိမ်းမှုဆိုင်ရာနည်းဥပဒေသ ဆောင်ရွက်/ရှောင်ရန်များကို သိရှိနားလည်စေရန်နှင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်စေရန်ဖြစ်ပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းမှုမရှိပါက သစ်တောပြုန်းတီးခြင်း၊ လောင်စာဆီများအလွန်အကျွံသုံးစွဲခြင်းကြောင့် လေထုညစ်ညမ်းခြင်း၊ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ခြင်း စသည့်ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများကို ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြောင်းကို ကောင်းစွာသိရှိနားလည်စေရန်ဖြစ်ပါသည်။ နမူနာဇယားတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်/ရှောင်ရန်အချက်အလက်များ ပါဝင်ပါသည်။

နမူနာဇယားပုံစံ

ကြာချိန် (၃၀) နာရီအတွင်း ။

အသုံးပြုမည့်ပစ္စည်းများ ။
အသင့်ပြင်ဆင်ထားသည့်မေးခွန်း၊ ဘောပင်၊ ခဲတံ။

အသုံးပြုသည့် နည်းလမ်း ။
ပုံပိုးသူမှ ဦးဆောင်၍ အပြန်အလှန်ဆွေးနွေး ခြင်း။

ပါဝင်မည့်လူဦးရေ ။
ပုံပိုးသူ(က-၊ မ-)၊ ရွာမှပါဝင်သူ (က-၊ မ-)

ပြုလုပ်ပုံအဆင့်ဆင့် ။
မေးခွန်းနမူနာနှင့်ပြုလုပ်ပုံအဆင့်ဆင့်ကို အောက်တွင်ဖော်ပြ ထားပါသည်။ ပူးတွဲပါ စာရွက်တွင် နမူနာဇယားပုံစံကို ဖော်ပြထားပါသည်။

စီမံကိန်းအမည်/ နေရာ - ခေတ်အစဉ်	အသတ်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို	
စီမံကိန်းအကြောင်းအကျဉ်း		
ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာခြေခံများ	ရှိ	မရှိ
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်		
စီမံကိန်းသည် တရားဥပဒေအရ အကာကွယ်ပေးထားသောဧရိယာအတွင်း (သို့) အနီးအနား (သို့) ယင်းသို့ သတ်မှတ်သင့်သည့် နေရာများတွင် ဆောင်ရွက်နေရပါသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည်အပင်၊ သက်ရှိမျိုးစိတ်တွေကိုအကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသလား။	✓	
စီမံကိန်းသည်မူလသစ်တော၊ လူလုပ်သောသစ်တော၊ခြံမြေ၊ စိုစွတ်သောမြေ၊ ဒီဇေဘတာမြေ အနီးအနားမှာရှိနေလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်မှုကိုဖြစ်စေသော သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှင့် သဘာဝအလေ့အထကို ခေါင်းပုံဖြတ်နေသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် သစ်တောကနေ သစ်တောမဲ့လုပ်ဆောင်မှုအားဖြင့် သစ်တောဆုံးရှုံးအောင် လုပ်နေသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် တိကျသောပထဝီအနေအထား ပြောင်းလဲမှုလုပ်နေသလား။		✓

စီမံကိန်းအစီအစဉ်များ တိုးတက်မှုအတွက် ဟင်းသီးဟင်းရွက်ပင်နှင့် သစ်သီးဝလံပင်များကို ရှင်းလင်းသလိုဖြစ်နေသလား။	✓	
စီမံကိန်း၏လုပ်ဆောင်မှုသည် အပင်များမီးရှို့ခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးနယ်မြေသစ်များ အတွက်တိုးတက်မှုကို လျော့ကျစေသလား။		✓
စီမံကိန်းသည် အခြားမှလာသော မျိုးစိတ်များနှင့် အဆင်ပြေနေသော သဘာဝသက်ရှိစနစ်ကို ဖျက်စီးနေသလား။		✓
ပင်လယ်နှင့် ရေနေ ဇီဝသက်ရှိများပေါ်တွင် သက်ရောက်မှု ရှိပါသလား။		✓
ရှေးဟောင်းအမွေအနှစ်များ		
စီမံကိန်းသည် သမိုင်းနှင့်ဆိုင်သော ရှေးဟောင်းသုတေသန နယ်မြေဥပဒေအရ တားမြစ်နယ်မြေအနားမှာရှိနေသလား။		
စီမံကိန်းသည် ရှေးဟောင်းမြို့များအဖြစ်ဖော်ပြသော ကမ္ဘာ့အမွေအနှစ် အဖြစ်ရှိနေသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် ဘာသာရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်း၊ ဘုန်းတော်ကြီးနယ်မြေ၊ ဘုရားကျောင်းတွေကို ဖျက်စီးစေသလား။		✓
လူတွေရဲ့သုသာန်တွေကို အနှောက်အယှက်ပေးနေသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် ထင်ရှားသောနေရာ၊ အဆောက်အဦး၊ သတ်မှတ် ထားသော အမျိုးသားအမွေအနှစ်တွေကို အကျိုးသက်ရောက်စေသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် ယဉ်ကျေးမှု၊ အသက်ရှင်မှုပုံစံ၊ လူနည်းစု တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ပုံစံကို ပြောင်းလဲစေသလား။		✓
ညစ်ညမ်းမှုများမှ ကာကွယ်ခြင်း		
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုများသည် မြစ်ကမ်း၊ စမ်းချောင်းဘေးတွင် လုပ်ဆောင်နေသလား။		
စီမံကိန်းသည် ပိုးသတ်ဆေး၊ ဓာတ်မြေသြဇာ၊ ဓာတုပစ္စည်းသုံးပြီး စီမံကိန်း ဖွံ့ဖြိုးဖို့အတွက်လုပ်ပြီး ရေထုနှင့်မြေထုကို ထိခိုက်စေသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် အဆောက်အဦးဆောက်ခြင်းမှ ဆူညံသံ၊ အသေးစား ရေကာတာ၊ နံရံလုပ်ဖို့ အသုံးပြုသောပစ္စည်းများသုံးခြင်း။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုများသည် မြေအောက်ရေ အရင်းအမြစ်များကို သုံးပြီး ရေကိုလျော့နည်းစေခြင်း။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်ချက်သည် ဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကိုလုပ်ရင်း ဖုန်မှုန့်များကို ထုတ်လွှင့်နေသလား။		✓
စီမံကိန်းသည် ဒီဇယ်အင်ဂျင်များကို သုံးနေသလား။		

စီမံကိန်း၏ လုပ်ဆောင်မှုများသည် ပတ်ဝန်းကျင်တွင်၊ ညစ်ညမ်းမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုနှင့် ပတ်သက်နေသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအညစ်အကြေးများသည် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိလူများ၏ ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေပါသလား။	✓	
လူမှုပတ်ဝန်းကျင်		
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့်၊ လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း၏ အစီအစဉ်များ၊ နည်းဗျူဟာများ၊ ထိခိုက်မှု ဖြစ်ပေါ်ပါသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း၏ လူနေမှုပုံစံ၊ လုံခြုံမှု၊ စုစည်းမှုတို့ကို ထိခိုက်မှုဖြစ်ပေါ်ပါသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်းရှိ ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများကိုထိခိုက်မှု များဖြစ်ပေါ်ပါသလား။		✓
ပုံမှန်လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း		
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေပါသလား။	✓	
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် ရေဆိုးမြောင်းစနစ်များ၊ ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းများကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေပါသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် အများပြည်သူနှင့်လုပ်ဆောင်သည့် ဝန်ထမ်းများအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်ပါသလား။	✓	
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့်၊ ရှိရင်းစွဲ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရင်းမြစ်များအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်လာမည်ဟု ထင်ပါသလား။	✓	
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆန်းစစ်မှုရလဒ်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်စစ်ဆေးပြီး ၊ ဆောင်ရန်/ ရှောင်ရန် နည်းဥပဒေသဖြင့် ပြန်လည်၍ တိုင်းတာပါ။		

ပုံစံ ၁၆။ ပဋိပက္ခကို စစ်ဆေးခြင်း

Do No Harm မှု

Do No Harm မှုကို BRACED Beda Alliance မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများမှ ပြုစုခဲ့သည်။ ၎င်းကို စီမံခန့်ခွဲမှုများ ပြုစုခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နေစဉ် ကာလအတွင်းတွင် အရေးကြီးသော ပဋိပက္ခဖြစ်နိုင်သည့် အခန်းကဏ္ဍကိုထည့်သွင်း စဉ်းစားဆန်းစစ်ရန်အတွက် ပံ့ပိုးပေးမည့် နည်းကိရိယာဖြစ်သည်။ စီစစ်ရန် စာရင်းသည် ပြည့်စုံမှု မရှိ၊ ပဋိပက္ခစစ်တမ်းကောက်ယူမှု (သို့) ဌာနတွင်းသုံးမှုများ မပါဝင်သော်လည်း ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်ကို အထူးပြုဖော်ပြထားသည်။ ထို့အပြင် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာအသိရှိခြင်းသည် မှန်သည်။ မှားသည်မေးခွန်းများထက် ပိုမိုသည်။ ပဋိပက္ခ နှင့် တင်းမာမှုများသည် အများအားဖြင့် အဖွဲ့တို့၏ အင်းအားစုပေါ်တွင် မှတည်သည်။ ၎င်းတွင် စီစစ်ရန် စာရင်းကို အသုံးပြုသူတို့မှ အယူအဆကို (သင်တန်းများမှ တဆင့်) နားလည်ရန်၊ အရေးကြီးပြီးစီစစ်ရန်၊ စာရင်းကိုထပ်မံ ဆွေးနွေးရန်တို့အတွက် အသုံးပြုနိုင်သည်။

၁။ ပဋိပက္ခ အခြေအနေကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်း။
 ခွဲခြားသူများနှင့် ပေါင်းစည်းသူများစိစစ်ချက်၊ ထို့အပြင်ဆောင်ရွက်သူ စီစစ်လေ့လာချက်များသည်လည်း အဓိကအပိုင်းများတွင် ပါဝင်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် အကြောင်းအရာကို နားလည်ရန် ပထမအဆင့်များဖြစ်သည်။
 ၂။ အကြောင်းအရာနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုကြားဆောင်ရွက်မှု ဤအပိုင်းသည် အကြောင်းအရာနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု အကြား ဘယ်လိုဆက်စပ်မှုရှိသည်ကို ကြည့်ရှုလေ့လာသည်။ ဆိုးရွားသည့်အခြေအနေတွင် ရှားပါးသည့်အရင်းအမြစ်များဖြင့် သတ်မှတ်ပြီး မည်သည့်စီမံကိန်းမဆို ရပ်ရွာလူထု၊ အုပ်စုများ (သို့) တစ်ဦးတစ်ယောက်အကြားတွင် တင်းမာမှုကိုဖြစ်စေနိုင်သကဲ့သို့ ရပ်ရွာအတွင်းတွင် အပြုသဘောဆောင်သည့် ကဏ္ဍများလည်း တိုးတက်လာနိုင်သည်။ ၎င်းအချိန်တွင် အဖွဲ့အစည်း/ဆောင်ရွက်မှုတစ်ခုစီသည် ၎င်းသည် အကြောင်းအရာနှင့် မည်သို့ချိတ်ဆက်ပုံကို နားလည်ထားရန်လိုအပ်သည်။

ရပ်ရွာအခြေပြု ကြိုတင်သတိပေးစနစ် စစ်ဆေးမှု ပုံစံ

ဒေသခံအစိုးရဌာနအမည် မိတ္ထီလာ
တည်နေရာ ခံပင်ဘိုင်း
လူဦးရေ _____

ရပ်ရွာလူထုအပေါ်ကျရောက်နေသော/ကျရောက်နိုင်သော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ။

- မြေငလျင်
- ဆူနာမီ
- မြေပြိုခြင်း
- ဆိုင်ကလုံး
- မိုးသည်းထန်ခြင်း
- ရေကြီးခြင်း
- လေထန်ခြင်း
- မုန်တိုင်းဒီဇေ
- အခြား (ဖော်ပြပါ)

ကျေးဇူးပြု၍ ဖြစ်နိုင်ပါက အန္တရာယ်အမျိုးအစားကို ဖော်ပြပါ။
ကျေးဇူးပြု၍ ဖြစ်နိုင်ပါက အန္တရာယ်အမျိုးအစားကို ဖော်ပြပါ။

အုပ်ချုပ်မှုဖွဲ့စည်းပုံ။

၁။ ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ချေ ဗဟုသုတ

သမိုင်းဝင်ဘေးအန္တရာယ်များ၊ လွန်ကဲသော ဖြစ်စဉ်များနှင့် ၎င်းတို့၏ သက်ရောက်မှုများကို မှတ်တမ်းပြုစုပြီး သက်ဆိုင်ရာများနှင့် ဆွေးနွေးမှုရှိပါသလား (အနည်းဆုံး တစ်နှစ်တစ်ကြိမ်) ရှိပါသည် မရှိပါ
မရှိလျှင် ဘာကြောင့်လဲ အာဇာနည်အသွယ်မရှိသဖြင့်

အန္တရာယ်သတ်မှတ်အဆင့်များရှိပါသလား ရှိပါသည် မရှိပါ
ရှိလျှင် ဖော်ပြပါ။ (အန္တရာယ်အသေးစိတ်၊ စာရွက်ပိုလိုအပ်လျှင်အသုံးပြုပါ)

အန္တရာယ် ပမာဏများပေါ်တွင် ထိခိုက်လွယ်သော လူဦးရေ/အုပ်စုများ ရပ်ရွာအတွင်းတွင် ရှိပါသလား။
 ရှိပါသည် မရှိပါ

ရှိလျှင် ၎င်းတို့မှာဘယ်သူလဲ။ မည်သည့်အချက်တွေကြောင့် သူတို့ထိခိုက်လွယ်မှုရှိနေသလဲ။
(အန္တရာယ်များအလိုက် ဖော်ပြပါ။ စာရွက်ပိုလိုအပ်လျှင်အသုံးပြုပါ) ဝင်ရောက်မှု / အန္တရာယ်ရှိမှု / သက်တောင့်သက်သာ

အန္တရာယ်တိုင်းအတွက် အန္တရာယ်မြေပုံများရှိပါသလား။ ရှိပါသည် မရှိပါ

အန္တရာယ်တိုင်းအတွက် ဘေးဖြစ်နိုင်ချေ မြေပုံရှိပါသလား။ ရှိပါသည်။ မရှိပါ။

၎င်းတို့ကို အမြဲပြင်ဆင် ရေးဆွဲပါသလား။ ရှိပါသည်။ မရှိပါ။

ရှိလျှင် အကြိမ်ရေကို မည်ကဲ့သို့ ပြုလုပ်ပါသလဲ _____

- စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်သားရန် မှတ်စု
- အားသာချက်များ
- အားနည်းချက်များ
- အကြံပြုချက်များ

၂။ ဒေသတွင်း အန္တရာယ်များကိုစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

<p>ရပ်ရွာလူထုမှ အန္တရာယ်များကိုဘယ်လို စောင့်ကြည့်လေ့လာပါသလဲ</p> <p>ဆုနာမီ</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ သဘာဝ အမှတ်အသား လက္ခဏာများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း ☐ အခြား (ဖော်ပြရန်) <p>မိုးများသောမြေပြိုမှု</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ မိုးရေချိန် ☐ အခြား (ဖော်ပြရန်) 	<p>ရပ်ရွာလူထုမှ အန္တရာယ်များကိုဘယ်လို စောင့်ကြည့်လေ့လာပါသလဲ</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ မိုးလေဝသနှင့်ဆိုင်သော အန္တရာယ်များ ☒ မိုးရေချိန် ☐ မိုးရေချိန် ကြည့်ခြင်း (နေရာကိုဖော်ပြပါ) ☐ အခြား (ဖော်ပြပါ၊ လိုအပ်လျှင် စာရွက်ပိုသုံးပါ)
---	--

<p>ရပ်ရွာလူထုမှ အသုံးပြုသော အန္တရာယ်ကြိုတင် ခန့်မှန်းသည့် လေ့များရှိပါသလား။</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ ရှိပါသည် ☐ မရှိပါ <p>ရှိလျှင်ဖော်ပြပါ။</p>	<p>ရပ်ရွာလူထုမှ စောင့်ကြည့်လေ့လာသည့် ကိရိယာ/နည်းကိရိယာများရှိပါသလား။</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ရှိပါသည် ☒ မရှိပါ။ <p>သတ်မှတ်ထားသော လေ့လာသူများ လေ့ကျင့်ပေးထားမှုရှိပါသလား</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ရှိပါသည် ☒ မရှိပါ။
--	--

စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်သားရန် မှတ်စု အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

၃။ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးနည်းလမ်းများ

<p>ကြိုတင်အသိပေးရေးတာဝန်ခံ (အမှတ်ခြစ်ပါ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး ☐ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး ☐ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စု/ကျေးရွာဘေးအန္တရာယ် အခြား <p>ရပ်ကွက် / ရွာခေတ်</p>	<p>ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေး တာဝန်ခံ (သင့်လျော်သည့်အကွက်ကို ခြစ်ပါ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စု၊ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး ☐ ရုံး ☐ ရပ်ရွာလူထုတွေ့ဆုံ(သတင်းပြန်ကြား)သည့် နေရာရပ်ရွာဌာနများ ☐ အခြား <p>စာရွက်အပိုသုံးပါ။</p>
--	--

ဒုတိယအဆင့် /အင်က တာဝန်ရှိသူများ ရှိ မရှိ

တာဝန်ရှိသူများရှိပါက၊ အောက်တွင်ဖော်ပြပါ။

- ၀ _____
- ၁ ကျေးဇူးတော်မော်
- ၂ _____
- ၃ _____
- ၄ _____
- ၅ _____
- ၆ _____
- ၇ _____
- ၈ _____
- ၉ _____

သတင်းလက်ခံသူ၊ နောက်ဆုံးသတင်းမှတ်တမ်း
တင်ထားသူ အမြဲတမ်းအဆင်သင့် ရှိပါသလား။
 ရှိ မရှိ
အကြိမ်မည်မျှ မှတ်တမ်းတင်ထားသနည်း။

(၁) ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သတင်းပြန်ကြားရေး
စင်တာတွင် ဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်ယော့ကို
ကပ်ထားပါသလား။

ရှိ မရှိ

မရှိပါက အဘယ်ကြောင့်နည်း မား ၇၅၆
မာ၊ (ကေးအန္တရာတ်ကြီး) မာ၊
မကြေပါ-

ဆက်သွယ်ခြင်းနှင့် အတူတကွလုပ်ဆောင်ခြင်းအဆင့်များ

ရှိ မရှိ

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အဆင့်ဆင့် ဖွဲ့စည်းပုံရှိပါသလား။
(ကြိုတင်သတိပေးချက် ပေးပို့သူမှ နောက်ဆုံးလက်ခံရရှိသူအထိ)

ဆက်သွယ်ခြင်းနှင့် အတူတကွလုပ်ဆောင်ခြင်း အဆင့်များအား
စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့ မှတ်ရန်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

၄။ ကြိုတင်သတိပေးချက်များကိုလက်ခံခြင်း။

ရပ်ရွာလူထုမှ ကြိုတင်သတိပေးချက်များကိုမည်သည့်နည်းလမ်းဖြင့် လက်ခံရရှိသနည်း။
အောက်ဖော်ပြပါ အကွက်များမှ သင့်တော်ရာကိုအနည်းဆုံး သုံးမျိုးဖြစ်ပေးပါရန်။

- တယ်လီဖုန်း / ဖက်စ်
- လက်ကိုင်ဖုန်း
- AM / FM ရေဒီယိုများ
- VHS / HF ရေဒီယိုများ
- ရုပ်မြင်သံကြား
- အရေးအပါကြိုတင်သတိပေးသည့် နေရာ
- နယ်မြေရဲစခန်းနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်း
- စစ်ဘက်မှတာဝန်ရှိသူများနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်း
- အင်တာနက်ဖြင့် ဆက်သွယ်ခြင်း
- အခြား (လိုအပ်ပါကစာရွက်ပိုဖြင့် ဖော်ပြပေးရန်)

ကြိုတင်သတိပေးချက်များကို လက်ခံခြင်း စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်ရန်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

(၅) ဒေသတွင်းဘေးအန္တရာယ်များ ကြိုတင်သတိပေးမှုများအား စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း။

အန္တရာယ်ပြမြေပုံ/ အန္တရာယ်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များအား ဒေသတွင်းကြိုတင်သတိပေးမှု နည်းလမ်းများတွင် အသုံးပြုခြင်းရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ

ကြိုတင်သတိပေးချက်များတွင်ပေါင်းစပ်အသုံးပြုနိုင်မည့်လက်ရှိလေ့လာတွေ့ရှိချက်များရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ

ကြိုတင်သတိပေးချက်များကို ပေါင်းစပ်ရာတွင် ပြောင်းလဲနေသောအချိန်၊ မသေချာသော လိုက်လျောညီထွေမှုများရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ

အမျိုးမျိုးသောကဏ္ဍတွေအတွက် မိုးလေဝသ ခန့်မှန်းချက်များနှင့် သတိပေးချက်များအား အန္တရာယ်သတင်းအချက် အလက်အဖြစ် ပြောင်းလဲ/ အသုံးပြုနိုင်သော စွမ်းဆောင်ရည် ရပ်ရွာလူထုတွင် ရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ

မရှိလျှင်ကြိုတင်သတိပေးချက်များအားလက်ခံမည့်ပုံစံတစ်ခုအဖြစ်ဆက်သွယ်ထားပါသလား။ ရှိ မရှိ

ဒေသတွင်း ဘေးအန္တရာယ်များ ကြိုတင်သတိပေးမှုများအား စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်ရန်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

(၆) ကြိုတင်သတိပေးချက်များထုတ်ပြန်ပေးပို့ခြင်း။

သတင်းထုတ်ပြန်ပေးသည့် ကြိုတင်သတိပေးချက်များကို ရပ်ရွာအတွင်းတွင်မည်ကဲ့သို့ ပြန်လည်ဖြန့်ဝေသနည်း အောက်ဖော်ပြပါအကွက်များမှသင့်တော်ရာကိုအနည်းဆုံး (၃) မျိုးဖြစ်ပေးပါရန်။

- တယ်လီဖုန်း
- လက်ကိုင်ဖုန်း (ဖုန်းခေါ်ဆိုခြင်းနှင့် စာတိုပို့ခြင်း)
- ရေဒီယို (VHF/HF)
- သတိပေးချက်အလံများ လွှင့်တင်ခြင်း
- လူအချင်းချင်းသတင်းပေးခြင်း
- အချက်ပြ ဥသြ ဆွဲခြင်း
- ခေါင်းလောင်း
- အော်လံများအသုံးပြု၍ သတိပေးခြင်း
- ရှေးရိုးနည်းလမ်းများ အသုံးပြုခြင်း (သုံးစွဲပါက ချရေးပါ)
- အခြားနည်းလမ်းများရှိပါက အသေးစိတ်ဖော်ပြပါ။

ရပ်ရွာလူထု အသုံးပြုရန် ကိရိယာများ တပ်ဆင်ထားခြင်းရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
မရှိလျှင်၊ ဘာကြောင့်၊ ဘယ်လို ကိရိယာများတပ်ဆင်ရန် လိုအပ်မည်နည်း _____

ကြိုတင်သတိပေးချက်များကို လက်ခံခြင်း စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်ရန်

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

(၇) ရပ်ရွာလူထု ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း

ဆောင်ရွက်ရန် လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ရပ်ကွက်/ ကျေးရွာအုပ်စု သဘာဝ ဘေးကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေး ကော်မတီ
- သဘာဝဘေး ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေး၊ အရေးပေါ်တုံ့ပြန်ရေးလုပ်ငန်း အစီအစဉ်များအား ကြိုတင်လေ့ကျင့်ထားရန်
- ကြိုတင်သတိပေးလုပ်ငန်းများအား အစီအစဉ်တကျ ရေးဆွဲထားရန်
- (ကျွမ်းကျင်သူများ ဘေးအန္တရာယ်အဆင့်အလိုက် လိုအပ်သောကြိုတင်သတိပေးချက်များ ပြုလုပ်သတ်မှတ်ထားရန်)
- ရပ်ရွာအခြေပြု အရေးပေါ်တုံ့ပြန်ရေးအဖွဲ့များအား လေ့ကျင့်ထားရန်
- အဆင့်တိုင်းတွင် ကြိုတင်သတိပေးရေး တာဝန်ရှိသူအား လမ်းညွှန်သတ်မှတ်ထားရန်
- ဘေးအန္တရာယ်ပြ မြေပုံများအား ပုံမှန် ရေးဆွဲရန်
- အရင်းအမြစ်ပြ မြေပုံများအား ပုံမှန် ရေးဆွဲရန်
- အန္တရာယ်ပြ မြေပုံများအား ပုံမှန် ရေးဆွဲရန်
- တစ်ဦးချင်း/ မိသားစုများ ဘေးကင်းခိုလှုံရာနေရာအတွက် ပစ္စည်း၊ အစားအစာစာရင်းအား သေချာစွာ ပြုစုရန်
- ခိုလှုံရာအဆောက်အအုံသည် ဘေးလွတ်ကင်းရာ နေရာတွင်တည်ရှိရန်
- ထူးခြားသောဘေးများအတွက် ဘေးလွတ်ကင်းရာနေရာတွင် ခိုလှုံရန်အဆောက်အအုံများ လုံလောက်သော အရေအတွက်ရှိစေရန်
- ထိခိုက်လွယ်သောလူဦးရေ

ခိုလှုံရာအဆောက်အအုံအစဉ်အစဉ် ပစ္စည်းများ

- ရေ
- စွမ်းအင်
- မီးဖိုချောင်သုံး ပစ္စည်းများ
- အမျိုးသမီး၊ သက်ကြီးရွယ်အိုနှင့် ကလေးသူငယ်များအတွက် သတ်မှတ်ထားသော နေရာများ
- အထူးလိုအပ်ချက်များရှိသော သူများကို ပြုစုရန် ကော်မတီ
- အခြား

- ဘေးကင်းသောရွှေ့ပြောင်းရာ လမ်းကြောင်းများ၊ ဘေးအမျိုးအစားအလိုက် သတ်မှတ်ထားရန်
- ရပ်ရွာအတွင်း သိသာသောစရိယာများတွင် လမ်းကြောင်းများသတ်မှတ်ရာတွင် အမှတ်အသား လမ်းညွှန်များ ပြုလုပ်ထားရန်
- အရေးပေါ်ကာလအတွင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလမ်းကြောင်းများ အသုံးပြုနိုင်စေရန်
- အရေးပေါ်ကိစ္စရပ်များအတွက် အစားအစာ၊ ရေ ရရှိစေရန်နည်းလမ်းများ ရှာဖွေထားရန်
- ရှေးဦးပြုစုရေးနှင့် ဆေးဝါးများ လုံလောက်မှု ရှိစေရန်
- အခြေခံ အသိပညာ မြှင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းများ အနည်းဆုံး တစ်နှစ် တစ်ကြိမ်ပြုလုပ်ရန်
- ပညာပေး လုပ်ငန်းများ၊ သတင်းအချက်အလက်၊ ဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာနှင့် ကြိုတင်သတိပေးရေးဆိုင်ရာ ပို့စတာများ၊ ဆိုင်းဘုတ်များကို ရပ်ရွာများတွင် ချိတ်ဆွဲထားရန်
- ကြိုတင်သတိပေးနှင့် သဘာဝဘေး စီမံခန့်ခွဲမှု သင်တန်းများ ပြုလုပ်ရန်
- ဘေးအန္တရာယ်အလိုက် ဇာတ်တိုက်လေ့ကျင့်ခန်းများ ပြုလုပ်ရန် (တစ်နှစ်လျှင် အနည်းဆုံး တစ်ကြိမ်)
- နှစ်စဉ် ခရိုင်အဆင့် သဘာဝဘေး ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေးကော်မတီနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေး အကြံဉာဏ်များ တောင်းခံရန်
- အခြား (ရိုပါက သီးခြားစာရွက်ဖြင့်ဖော်ပြရန်)

ရပ်ရွာလူထု ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်ရန်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

(၇) ရပ်ရွာလူထု ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း

အန္တရာယ်ပြမြေပုံကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် အရေးပေါ်တုံ့ပြန်မှုများ ပြုလုပ်ပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင် ဘယ်လိုလဲ။ _____

ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း၊ အစီအစဉ်များရေးဆွဲခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အမျိုးမျိုးသော အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ချက် တို့တွင် သတင်းအချက်အလက်များအား ချောမွေ့စွာ ပေါင်းစပ်အသုံးပြုပါသလား။ (ဥပမာ- သတင်း ရယူခြင်း၊ နေ့စဉ်၊ ၁၀ ရက် တစ်ကြိမ်၊ လစဉ်၊ ရာသီအလိုက်ခန့်မှန်းချက်များနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု ဖြစ်စဉ်တို့ စသည်ဖြင့်) ရှိ မရှိ
ရှိလျှင် ဘယ်လိုလဲ။ _____

ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများ၊ ထိခိုက်လွယ်သူများနှင့် ကဏ္ဍများသည် ဘေးအန္တရာယ်အလိုက် အဆင့်တိုင်းအတွက် ကြိုတင်သတိပေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုအပ်သော သတ်မှတ်ချက်များ ပြုလုပ်ပါသလား။ ရှိ မရှိ
ပြုလုပ်ပါလျှင်၊ ဘာတွေလုပ်ဆောင်ပါသလဲ။ _____

အမျိုးမျိုးသော ဘေးအန္တရာယ်ပြင်းအားနှင့် သက်ရောက်မှု အမျိုးမျိုးတို့ (အလယ်အလတ်၊ ပြင်းထန်သော၊ အဆိုးဝါးဆုံး) ဘေးအန္တရာယ်တစ်ခုအတွက် သတ်မှတ်၍ လိုအပ်သော လုပ်ဆောင်ချက်များပြုလုပ်ပါသလား။
အမျိုးမျိုးသော ထိခိုက်လွယ်မှုများအတွက် ချက်ချင်းလုပ်ဆောင်ချက်များ ပြုလုပ်ပါသလား။ ရှိ မရှိ
ပြုလုပ်ပါလျှင်၊ ဘာတွေလုပ်ဆောင်ပါသလဲ။ _____

ကြိုတင်သတိပေးအချက်အလက်များရရှိနိုင်စေရန် လိုအပ်သော အရင်းအမြစ်များအား ချက်ချင်း အသုံးပြုနိုင်ရန် နည်းလမ်းများ ရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင်၊ အဲဒါတွေက ဘာတွေလဲ _____ ၁၅/၀၆/၂၀၁၆

ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများ၊ ထိခိုက်လွယ်သူများအနေဖြင့် သက်ရောက်မှုမြင့်မားသော လုပ်ဆောင်ချက်များ၊ သက်ရောက်မှု နိမ့်ပါးသော ဘေးအန္တရာယ်များ၊ အဖြစ်အပျက်များ သတ်မှတ်ထားမှုများ ရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင်၊ အဲဒါတွေက ဘာတွေလဲ _____ ၁၅/၀၆/၂၀၁၆

ရပ်ရွာလူထုအတွင်း ဘေးအန္တရာယ်အပေါ် ထင်မြင်ယူဆချက်နှင့် ထိခိုက်လွယ်သူများအကြား အဆင်သင့်ဖြစ်စေသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင်၊ အဲဒါတွေက ဘာတွေလဲ _____

ဘေးဖြစ်ပွားသောနေရာတွင် နိမ့်ပါးသော သက်ရောက်မှုနှင့် သက်ရောက်မှု မြင့်မားမှုတို့အတွက် ရပ်ရွာလူထု နီးကြား တက်ကြွလာစေရန် လိုဆော်မှုများ လုပ်ဆောင်ရန် အရင်းအမြစ်များ အသုံးပြု၍ ချက်ချင်း လုပ်ဆောင်နိုင်သော နည်းလမ်းများရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင်၊ အဲဒါတွေက ဘာတွေလဲ _____

အရေးပေါ်တုံ့ပြန်ရေးဆောင်ရွက်ချက်များ စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်ရန်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

(၉) သုံးသပ်ချက်များ

မြို့နယ်သဘာဝဘေး စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ၊ မြို့နယ်မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဦးစီးဌာန၊ ကယ်ဆယ်ရေးဦးစီးဌာန တို့ကို လေ့လာသုံးသပ်မှုများပြုလုပ်ရန် နည်းလမ်းများရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိပါက၊ နည်းလမ်းများအားဖော်ပြပါ _____

လေ့လာသုံးသပ်ချက်များ ပုံမှန်လက်ခံနိုင်ရန် မြို့နယ်သဘာဝဘေး စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ၊ မြို့နယ်မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဦးစီးဌာန၊ ကယ်ဆယ်ရေးဦးစီးဌာန တို့တွင် တာဝန်ပေးထားသူများ ရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင်၊ တာဝန်ပေးထားသူများအားဖော်ပြပါ _____

မည်ကဲ့သို့ မကြာခဏဆက်သွယ်သုံးသပ်ပါသလဲ။ _____

မြို့နယ်သဘာဝဘေး စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီ၊ မြို့နယ်မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဦးစီးဌာန၊ ကယ်ဆယ်ရေးဦးစီးဌာန တို့မှ တုန့်ပြန်မှုများရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင်၊အသေးစိတ် ရေးသား ဖော်ပြပါ။ ရေစေးဝေရေး ဖြေလုပ်

သုံးသပ်ချက်များ ဆော့လျင်စွာ ပြုလုပ်ခြင်းအပေါ်တွင် ကြိုတင် သတိပေးချက်/ ဘေးအန္တရာယ် သတင်းအချက်အလက် လက်ခံရရှိမှုတွင် တိုးတက်မှုများ ရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင်၊အသေးစိတ်ရေးသားဖော်ပြပါ _____

သုံးသပ်ချက်များ ပြုလုပ်ရာတွင် စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်ရန်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

အနစ်ချုပ်လမ်းညွှန်ချက်များ

၁။ ဘေးဖြစ်နိုင်ချေ ဗဟုသုတ

၂။ ဒေသတွင်းအန္တရာယ်များကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

၃။ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး နည်းလမ်းများ

၄။ သတင်းများကိုထုတ်ပြန် ကြိုတင်သတိပေးခြင်း

၄။ ကြိုတင်သတိပေးချက်များကို လက်ခံခြင်း

၅။ ဒေသတွင်းဘေးအန္တရာယ်များ ကြိုတင်သတိပေးမှုများအား စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

၆။ ကြိုတင်သတိပေးချက်များ ထုတ်ပြန်ပေးပို့ခြင်း

၇။ ရပ်ရွာလူထု ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း

၈။ အရေးပေါ်တုံ့ပြန်ရေး ဆောင်ရွက်ချက်များ

၉။ သုံးသပ်ချက်များ

အဓိက ထင်မြင်သုံးသပ်ချက်များ

လေ့လာသုံးသပ်သူများ၏ လက်မှတ်များ

လေ့လာသုံးသပ်သည့် ရက်စွဲ